

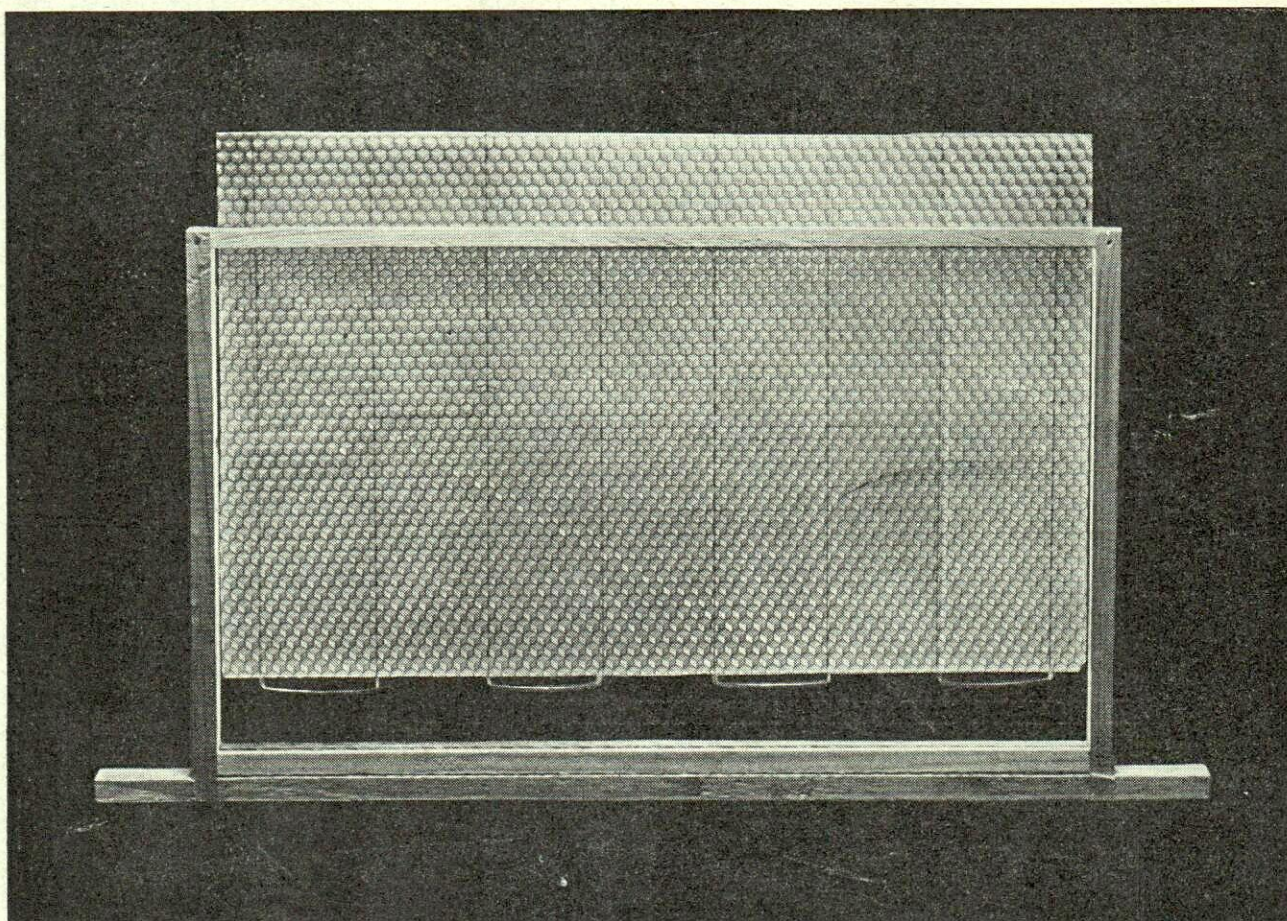
maandschrift voor bijenteelt

*Engeltje uit de Kartause te Astheim bij Volkash a. Main. Anno 1726,
Zie Jaagkieps November 1952.*

(Foto: Der Imkerfreund)

Kerstnummer 1952

GEWAPENDE KUNSTRAAT

Gewapende kunstraat is kunstraat van onze internationaal bekende kwaliteit, waarin de draden reeds zijn aangebracht, zoals U op de foto kunt zien. Het Bijenhuis is de enige fabrikant van gewapende kunstraat op het vasteland van Europa.

Voor het aanbrengen van gewapende kunstraat zet U het Ideaalraampje met de onderlat naar boven voor U op de tafel. U laat de gewapende kunstraat door de gleuf in de onderlat glijden. U slaat het bijgeleverde latje met drie of vier spijkertjes vast en de gewapende kunstraat zit muurvast in het Ideaalraampje bevestigd.

De bovenste cellen van de gewapende kunstraat kunnen niet uitzakken. Ook die bovenste cellen worden door de koningin voorzien van eitjes en er vormt zich hier geen honinggordel, die het broednest insluit en het volk tot vroegtijdig zwermen dwingt. En als U de aanwijzingen nauwkeurig volgt, die worden gegeven in de hand-leiding, die U tegelijk met de kunstraat ontvangt, krijgt U tot de onderlat uitgebouwde raten met werkstercellen.

Op de vele vragen, die ons over gewapende kunstraat bereiken, antwoorden we nog even: Neen, U hebt voor het inzetten van gewapende kunstraat in de Ideaalraampjes géén raampjesdraad, géén gaatjesapparaat, géén spoorwielletje of elektrische kunst-raatinsmelter, géén spleetopener, géén gietlampje nodig. Als U alleen beschikt over een hamer en wat spijkertjes bent U in een ommezien klaar.

We hebben het liefst dat U zelf eens een proef neemt met de gewapende kunstraat. Bestel dus gewoon de kunstraat, zoals U alle jaren doet, maar bestel er een kg gewapende kunstraat en 20 Ideaalraampjes bij. U kunt zich dan zelf van de voordelen van de gewapende kunstraat overtuigen.

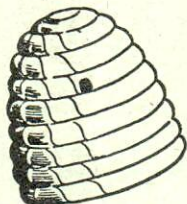
Gewapende kunstraat, broed- of honingkamermaat naar keuze, per kg f 7,50.

Ideaalraampjes voor gewapende kunstraat, broedkamerformaat of honingkamerformaat naar keuze, per stuk f 0,35.

AL ONZE PRIJZEN ZIJN VRIJBLIJVEND

Tel. 2863

Giro 1171

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Maandschrift voor

BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

*

Verschijnt
de eerste Dinsdag
van elke maand

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Telefoon 2863, Postrekening 27772.
Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseurs: de
Rijksbijenteeltconsulenten. Vaste medewerker: Joh. A. Joustra.

VOOR DE GROENTJES van ons GROENTJE

ALS men de bijenhouderij gedurende de laatste halve eeuw in vogelvlucht overziet, dan is er één aspect, dat duidelijk opvalt: vooruitgang. Vooruitgang met name in de vakkennis der imkers en daardoor in de door hen bereikte resultaten. Vóórdien werkte iedere imker op zich zelf en stond de vakkennis op een peil, waarop zij reeds eeuwenlang onveranderd was blijven staan.

Een enkel voorbeeld. Toen omstreeks vijftig jaren geleden de Simplex-kast werd ingevoerd, bestond deze uit één broed- en één lage honingkamer, waarbij de laatste niet eens altijd bevolkt werd. Tegenwoordig zijn twee diepe bakken vaak nog onvoldoende om een volk het nodige „Lebensraum” te verschaffen en moet er soms in het goede seizoen nog een lage honingkamer worden bijgeplaatst. Jaarogsten van 40 tot 50 pond honing worden niet meer tot de zeldzame toevalligheden gerekend.

Deze vooruitgang op vakkundig gebied schrijdt nog steeds verder, ondanks een geleidelijke vermindering in de stand van sommige honinggevendende gewassen. Steeds blijkt ook, dat de Nederlandse bijenhouderij een vergelijking met die in de omliggende landen behoorlijk kan doorstaan. Onlangs nog bleek mij uit een gesprek met Engelse imkers, dat de honinggoost hier te lande in doorsnede aanmerkelijk hoger ligt dan die op het Britse eiland.

Het is duidelijk, dat deze vooruitgang niet zo maar vanzelf tot stand is gekomen. Behalve aan het voortschrijden van wetenschap en techniek hebben wij haar vooral te danken aan de organisatie der imkers. Zonder deze organisatie en de daaruit voortvloeiende wijdvertakte voorlichting zouden wij een dergelijk crescendo nimmer hebben beleefd.

Het belang van een goede organisatie zal, gezien het bovenstaande, weinig tegenspraak ontmoeten. Maar ook de direct voor de hand liggende voordelen daarvan voor iedere imker afzonderlijk zijn waarlijk niet gering. Tegen een contributie van slechts ongeveer één dubbeltje per week, een luttel bedrag, vergeleken bij vele andere bonden, krijgt U bij de Nederlandse Vereniging een goed geredigeerd maandblad thuis (dat de laatste tijd ook op fotografisch gebied grote vorderingen maakte), hebt U recht op suiker tegen verminderde prijs, bent U gratis verzekerd tegen b.v. brand en diefstal, enzovoorts, enzovoorts. Door een actief Hoofdbestuur worden altijd en overal uw belangen behartigd, waarbij soms belangrijke successen worden geboekt. Laatst nog werd bij de Regering bereikt, dat bij verkoop van honing niet langer omzetbelasting verschuldigd is. Een hogere honingomzet komt hierdoor in het vooruitzicht, hetgeen uiteindelijk in ieders belang is. Een niet te onderschatten voordeel zien wij voorts belichaamd in de afdeling Handel van ons Bijenhuis. De meest uitgebreide collectie imkersartikelen is er steeds tegen de laagst mogelijke prijzen voorhanden. Weliswaar kan men zijn behoeften ook bij anderen betrek-

ken, doch zonder concurrentie van onze afdeling Handel, zouden de prijzen daar heel wat hoger liggen. Dit alles, waarde vrienden, behoort tot de service van Uw Hoofdbestuur. Ook een Afdelingsbestuur pleegt echter veel bij te dragen tot een florissant en vruchtbaar verenigingsleven. Vele afdelingen organiseren des winters lezingen, door goede sprekers verzorgd, geven filmvoorstellingen, etc. De afdeling Nijmegen b.v. heeft bovendien een dienst van vrijwilligers

Vóór 1 Januari ledenlijsten inzenden en quotum afdragen (Art. 4 H.R.)

Vóór 1 Januari zenden de Kringen een lijst van aangesloten afdelingen, naar het Bijenhuis.
(Art. 7 H.R.)

Geen *L*egenden s.v.p.

Uit gesprekken met imkers en uit het Maandschrift is me gebleken, dat men een geheel verkeerde lezing heeft gegeven van hetgeen ik in het nummer van Mei j.l. op pagina 76 schreef.

Vet gedrukt staat daar: „Wie verder nog winst wil maken als bijenhouder-honinghandelaar, die neme zijn toevlucht ook tot de buitenlandse honing en verkope die tezamen met zijn eigen minieme product... enz.” Nu heeft de heer Verschoor geschreven dat ik een splijtzwam breng en tweedracht zaai en de heer Mat-tern dikt dit, ongewild, nog aan door te zeggen dat het nóg niet de tijd is, te schrijven zoals ik deed. Laatstgenoemde schrijver meent dat alles nog te onoverzichtelijk is om nú reeds te beslissen.

Anderen veronderstellen dat ik geheel van mening veranderd ben en nu maar coûte que coûte van Nederlandse honing op het buitenlandse product wil overstappen en daarom de goede zaak verraad. Ditzelfde zal ook de heer Verschoor wel voor ogen gezweefd hebben, toen hij zijn philippica tegen mij hield.

Heb ik mij zó verkeerd uitgedrukt of wil men steeds maar het verkeerde van iemands pennevruchten denken?

Het klinkt erg moedig als men roept: „Doorvechten!” Allicht klinkt dat beter en aantrekkelijker dan voor te stellen het anders te doen. Ter voorkoming van mis-verstand, en om het aantal legenden nog niet groter te maken, deel ik mede, dat ik vóór doorvechten ben maar dat dit niet mag ontaarden in — ik wees daar reeds op — hersenschimmen na te jagen.

Wij zijn allen imkers, amateurs of imkers om den brode. Maar welke imker om den brode leeft geheel van zijn bijen? De een handelt druk in buitenlandse honing, een ander kan niet rond komen zonder een nevenberoep uit te oefenen, weer anderen houden er een handelkje in imkersartikelen op na en ga zo maar door.

Waarom zouden wij hen, die een aardige cliënteel ver-

kregen hebben, lelijk aanzien als zij hun debiet met buitenlandse honing willen verstevigen? Welk kwaad steekt daarin? De buitenlandse handel levert honing in alle soorten, smaken en veelal ook kleuren. Wij kunnen slechts enkele soorten leveren en moeten bij een bepaalde wens van de cliënteel, haar naar de concurrent, de buitenlandse honinghandelaar verwijzen, met als uiteindelijk gevolg veelal dat we onze eigen klanten nog kwijtraken ook. We moeten deze zaken nuchter bekijken en al doen deze ons leed, voor de consequenties niet terugschrikken.

Maar de zinsnede over het buitenlands product heeft ons van de werkelijke inhoud van mijn artikel — van de pointe — afgebracht.

Wie mijn eerste artikel goed gelezen heeft, kon daaruit zien, dat ik aandrang op méér liefde tot de bijenteelt en vooral dat beginners niet direct met het einde van het imkersalphanet moeten gaan beginnen en zij ook niet moeten doen of ze al zo ver zijn. Allereerst is nodig een gedegen kennis van de praktijk van het imkeren, niet te hoog grijpen, maar stapje voor stapje vooruit! Elke imker weet dat het jaren en jaren duurt voordat men het vak onder de knie heeft en men moet niet te gauw zeggen: „Ik ben er al!”

Niemand van ons is op de bijenteelt uitgestudeerd, telkens komen er verrassingen en die maken de bijenteelt juist zo interessant.

Er is eigenlijk nooit een tijd geweest waarin men kon zeggen dat de bijenteelt een lucratief vak was. Die tijd zal er wel nimmer komen, maar er is wel een tijd geweest dat men, ook al oogstte men geen lood honing en al was de suiker nóg duurder dan thans en de honing nóg goedkoper, met enthousiasme deze teelt beoefende. Ik hoop dat men mij nu voldoende moge begrijpen!

Amersfoort.

J. A. JOUSTRA
(Discussie thans gesloten. Red.)

(vervolg van pag. 177)

opgericht, welke in geval van ziekte van de eigenaar hulp biedt bij de verzorging van diens bijen. Ook wordt gezorgd voor de verhuur van bijenvolken in boomgaarden en het gezamenlijk reizen naar de heide. Dank zij een goede geest onder de leden blijken deze en dergelijke acties steeds mogelijk te zijn, ten profijte van de imkersgemeenschap in haar geheel.

U ziet het, vrienden, het is zeer de moeite waard lid van onze vereniging te zijn en als goed lid te trachten haar groter en krachtiger te maken. Maak daarom propaganda voor de bijenhouderij in het algemeen en voor de vereniging in het bijzonder. Laat uw licht niet onder de korenmaat schijnen, maar draag uw reeds verworven kennis gerust naar buiten uit. Speciaal onder de jeugd ligt hier voor iedere imker een arbeids-terrein. Het is een dankbaar werk de zich voor bijen interesserende jongeren op gang te helpen, waarmede U tevens werkt aan de uitbouw van onze organisatie. Hoe meer leden, hoe groter invloed naar buiten.

Met deze aan het organisatieleven gewijde bijdrage ben ik aan het einde gekomen van mijn artikelenserie voor de beginnende imker. Ik stel er prijs op te verklaren, dat het mij bijzonder veel genoegen heeft gedaan op deze wijze aan de vorming van vakbekwame bijen-

houders te hebben mogen medewerken. Natuurlijk besef ik ten volle, dat de stof, welke ik in mijn twaalf bijdragen heb kunnen behandelen, bij lange na niet voldoende was om iemand van beginnend imker tot ervaren imker te doen promoveren. Uit het rijke, bont geschakeerde bijenleven heb ik hier en daar slechts een greep kunnen doen. Aan het einde van mijn taak gekomen kan ik dus niet beter doen dan nogmaals te wijzen op het belang van het bestuderen van goede bijenlectuur, waartoe de lange winteravonden zo'n goede gelegenheid bieden. Informeer U hiervoor eens bij onze Wageningse bibliotheek (daar hebt U weer zo'n voordeel van organisatie)!

Ten afscheid dus wens ik mijn imkervrienden een goede Kerstmis en een voorspoedig nieuw bijenjaar.

Nijmegen.

A. SMITS

Wij danken de Heer Smits voor zijn belangwekkende en leerzame artikelen.

Voor 1953 heeft de Commissie van Redactie besloten een rubriek voor jeugdleden en een rubriek voor meer gevorderde imkers op te nemen. We hopen dat deze rubrieken door de lezers met evenveel belangstelling zullen worden gevolgd als de artikelen van de Heer Smits.

Red.

Bijenteelt

in

VROEGER

dagen

Hierbij een reproductie van de Titelprent van „Ontdekking van de STAATKUNDE der NATUUR; of Beschrijving van het Wonderbaar Gemeenebest der HONING-BYEN EN ZYDE-WURMEN; Met alles wat betrekking daartoe heeft.

Kortbondig voorgesteld, in den Kruid-Hof van den Heer WAARMOND daarover redeneerende met Juffrouw LEER-GRAAG en den Heer NATUUR-ONDERZOEKER.

Doormengt met vrolijke Aanmerkingen, en nuttige Betrachtingen. Gedrukt te Amsterdam By STEVEN van ESVELDT, Boekverkooper in de Kalverstraat het derde huis van de Roomsche Kerk, de Papegaay 1764". Op de prent is de liefvallige Juffrouw Leergraag afgebeeld. Bij de in die tijd in gebruik zijnde glazen observatiekast (voor vaste bouw) staat de Heer Natuur-onderzoeker. Aan de andere zijde van de schoone joffer de Heer Waarmond. Het boek begint met een „Opdragt aan Nederlands Jufferschap" gevolgd door een voorrede, waarna de stof wordt behandeld in 15 gesprekken, voorafgegaan door de Korte Beschrijving van den Kruid-Hof van WAARMOND, en aanleiding tot deze gesprekken.

Van de afgebeelde observatiekast zegt WAARMOND: „Om alles naauwkeurig te kunnen gadeslaan, heb ik deze aanzienlijke Byen-korf doen maken, bestaande uit groote Engelsche-glaze-ruiten, gevat in final en verguld loor, zo dat zy niets voor myne oogen kunnen verbergen".

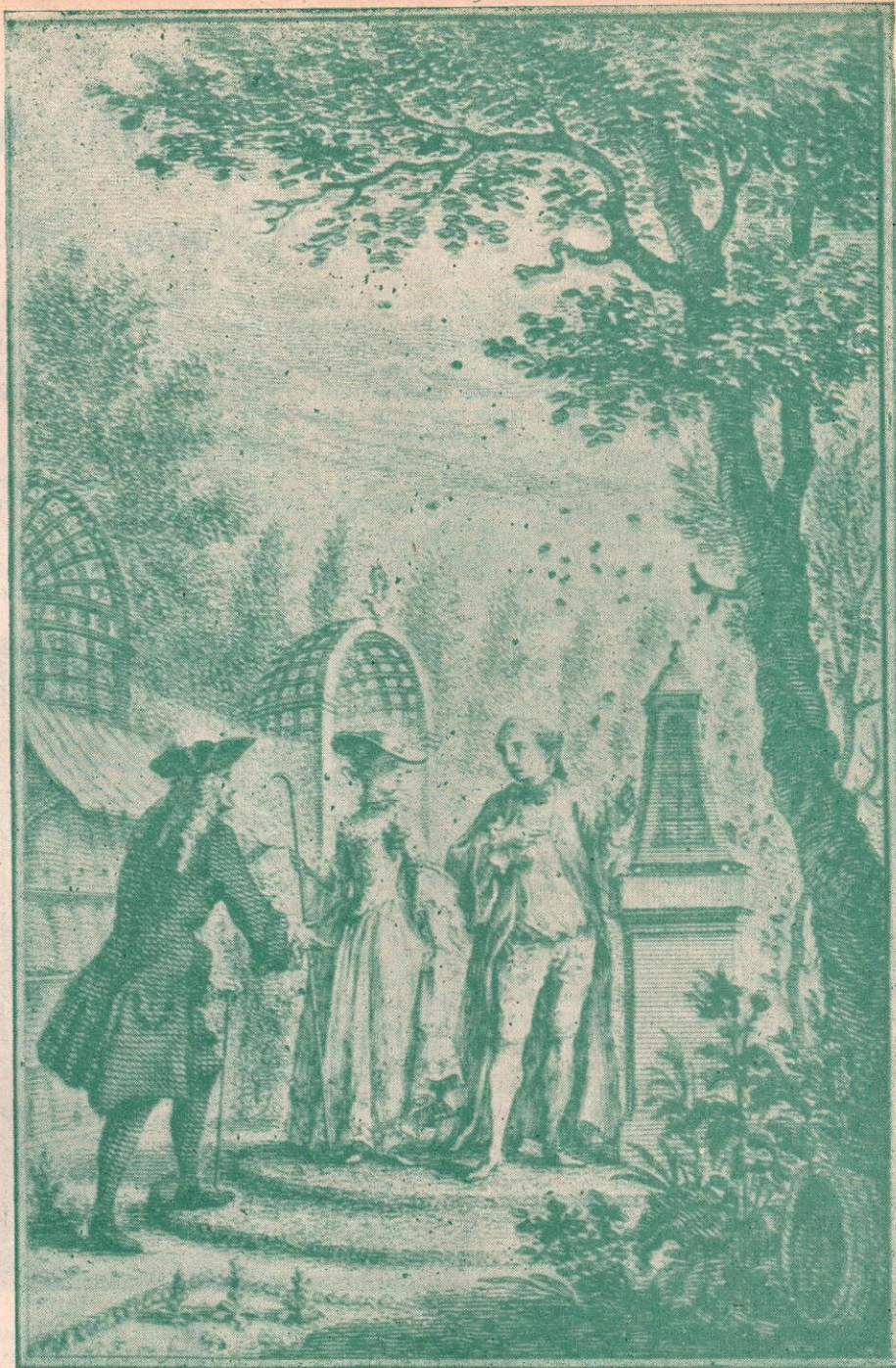
Het leggen van de eieren door de Koningin wordt als volgt beschreven.

Waarmond: Daar komt de Koninginne met haar geleide aan, zie hoe manhaftig dat zy voort gaat.

Leergraag: Wat doet zy in dit kamertje?

Waarmond: Zy doet een nuttig werk voor het algemeen, dog haare kuisheid zou 'er verlegen over worden, indien zy wist dat wy haar bekeeken.

Leergraag: Het is of zy op het heimelijke gemak gaat om zig te ontlasten.

Natuuronderzoeker: Abuis, Mejuffer; maar zy steekt het agsterste einde van haar lighaam in dat Celletje, om'er een eytje in te leggen, na dat zy alvorens, met haar eige ogen heeft beschouwd of het wel leedig, rij'n en schoon was; en, terwyl zy daar mede bezig is, staan de Hommels, als haare dienaars, oppassers of Hovelingen in een kring rondom haar, met het hoofd naar de Koninginne gekeerd, slaande met hunne vleugels, als verheugd zijnde, en die Vorstinne Moeder pryzende, wegens haare vruchtbaarheid, gaande nieuwe kinderen en onderdanen aan het Gemeenebest schenken. Zie maar vlytig toe, Mejuffer, en gy zult bevinden, dat zy tien of twaalf huisjes, in deze broeityd, met haare eyeren zal vervullen, waaruit zomtyds, zes of zeven duizend jonge Byen voorkomen".

Arnhem.

H. G. MAAGENDANS.

De Britse Nationale honing-tentoonstelling

(National Honey Show)

Ter gelegenheid van de Imkersdag te Breda hebben we kennis kunnen maken met onze Nationale honingtentoonstelling. Volgens krantenberichten moesten de jury-leden wel 100 monsters honing proeven. Hoewel dat een heel werkje is, was deze tentoonstelling van geringe omvang, maar we zullen hopen dat deze eens even groot zal zijn als die van onze collega's in Engeland, welke van 16 tot 18 October te Londen in de Royal Horticultural Hall werd gehouden.

Ik had het genoegen deze Show te bezoeken en wil trachten u een idee hiervan te geven.

De volgende gegevens zijn uit het officiële programma. De Show werd in 1923 door de bijenhouders-verenigingen van Kent en Surrey gesticht en wordt nu door de vereniging National Honey Show georganiseerd.

De contributie bedraagt ongeveer f 4.— per jaar, waarvoor de leden verschillende voorrechten hebben. Deze show is de belangrijkste gebeurtenis in de Britse imkerswereld geworden. De bijenhouders hebben niet alleen een kans op een onderscheiding, maar er gaat een opvoedende kracht vanuit. Een prijs, gewonnen op de Nationale, is een machtig middel bij de honing-verkoop. Indien niet anders voorgeschreven, moet de slingerhoning in de lage, door het Ministerie van Landbouw aangegeven, flacons zijn verpakt. Secties moeten in witte showdoosjes verpakt zijn, ramen in kratten, welke de raat aan beide kanten zichtbaar laten. Er zijn klassen, waarin de ingezonden honing aan de Show geschonken wordt; deze wordt tijdens de show verkocht, alleen de inzendingen, die bekroond worden, komen op de toonbanken.

De prijs van de geschonken honing is: slingerhoning ongeveer f 1.50 per pounds-pot, heide-honing f 2.25 en secties f 2.50.

De show heeft vele afdelingen, de eerste heeft 2 klassen: Klasse 1 is open voor de gehele wereld en vraagt 24 flacons, welke van verschillende kleur mogen zijn. Er waren 12 inzendingen, de eerste prijs is een wisselbeker, die, volgens de prijzenlijst, slechts éénmaal door een inzender buiten Engeland gewonnen werd, de beker ging toen naar Nieuw-Zeeland.

De tweede klasse was voor inzenders uit het Gemenebest en vraagt 3 flacons van één kleur, welke aan de show geschonken worden, hier waren 28 inzenders.

De andere klassen waren alleen voor de Britse eilanden open, terwijl ook de bijenhouders-verenigingen uit Kent, Surrey, Sussex, Bucks en Middlesex eigen klassen voor haar leden hebben.

Zo zijn er in totaal 144 klassen.

Van slingerhoning wordt gewoonlijk 3 flacons gevraagd en wel van de volgende soorten: licht-middel-donker (geen heide) — met brokken raathoning — heide-creamed (honing die behandeld is om week te versuikeren) en natuurlijk versuikerde.

Verder was er hier een klasse voor 12 flacons, alle van dezelfde kleur, in vrije verpakking en voorzien van etiket. Behalve op de kwaliteit zou hier ook op aan-

trekkelijkheid van het tentoongestelde gelet worden. Ook was er een dergelijke klasse voor honing in bussen van 3 tot 12 pound.

Raathoning moest ingezonden worden in secties (heidehoning afzonderlijk) in British Standard honingkameramen, terwijl er ook een klasse was voor grotere ramen.

Voor was waren er twee klassen: in de ene werd een koek gevraagd, welke niet lichter dan 1 pound en niet dunner dan 2½ cm mocht zijn, terwijl in de andere klasse de koeken rechthoekig moesten zijn met afmetingen van ongeveer 10x10x28 cm, verpakt in 'n showdoos. In de afdeling mede en aziyn waren klassen voor honing-aziyn, zoete mede, droge mede en metheylin (een honingwijn).

Een zeer belangrijke afdeling was: Compositie en mengwerk, met o.a. de volgende klassen:

9 flacons (3 lichte, 3 middel, 3 versuikerde) en een raathoning.

Een uitstalling van alleen honing en bijenwas, vrije keuze van flacons, tenminste 20 pound honing, hiervoor werd een oppervlakte van bijna een vierkante meter beschikbaar gesteld, hoogte onbeperkt. Voor deze klasse werd de hoogste geldprijs beschikbaar gesteld en wel als eerste prijs 5 £.

Een uitstalling van honing en/of was bevattende producten. Een origineel toestel, betrekking hebbende op bijen of bijenstal.

Een interessante of opvoedkundige uitstalling, alleen persoonlijk.

Een honingslinger en een kast, waarbij ook rekening gehouden wordt met de prijs, hiervoor werden geen geldprijzen maar diploma's gegeven.

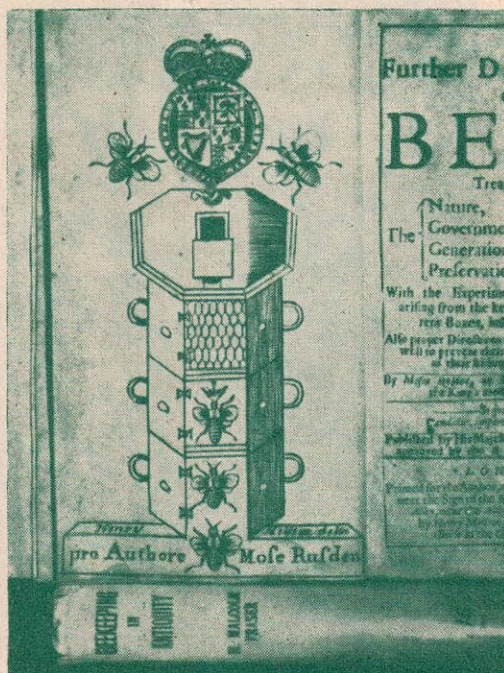
Een aantrekkelijk model of tekening als reclame voor honingverkoop.

Er was een klasse voor zuivere honingkoek, volgens voorgeschreven recept en een klasse voor opgemaakte cake.

De scholen, welke een bijenteelt-klasse hebben, konden ook 3 flacons honing inzenden, de prijzen waren hier bijenteelt-benodigdheden ter waarde van resp. 5, 3 en 2 £, beschikbaar gesteld door een bekende zaak in bijenteelt-artikelen.

Als ere-prijzen zijn een veertigtal wisselbekers beschikbaar, verder hebben bijna alle klassen geldprijzen, variërend, behalve de reeds genoemde, van 30 tot 10 shilling in de open klassen en diploma's in drie waarden. Dat deze show hoog aangeschreven staat blijkt uit de opening, die door de Lord Mayor van Londen, bijgestaan door de Mayor van de City of Westminster plaats vond.

Bij het betreden van de tentoonstellingszaal staat men een ogenblik stil. Het is een zeer grote zaal, waarin twaalf rijen lange tafels staan opgesteld, op elke tafel een stellage om de honingpotten 3-hoog uit te stallen. Dit is wel nodig, hetgeen uit de volgende cijfers, geschat naar de prijzenlijst, blijkt. 4300 potten honing, 213 secties, 87 ramen, 112 was-inzendingen, voor mede en cake waren er 164 resp. 69 inzendingen.

De kleur van de slingerhoning was zeer uiteenlopend van waterhelder tot donkerbruin, er was prachtige raathoning, opmerkelijk was het product van Italiaanse en de zwarte bij, de raathoning van de inheemse bij is prachtig wit, terwijl die van haar zuidelijke zusters donker is, doordat hier de cellen tot aan het zegel gevuld worden. Om deze reden was de Franse bij zeer gezocht in Engeland.

De was-inzendingen hadden een zeer eigen cachet, niet de zakelijke koeken die men in ons land ziet, het waren eerder kleine puddingen, zeer verschillend van kleur en vorm, sommige verpakt in sierlijke doosjes. Eén koek, die een eerste prijs had gekregen, was citroen-geel, haast doorschijnend (de waskoeken mogen naar believen gepolijst worden).

Van de reeds genoemde uitstallingen waren er enige, die zeer opvallend waren, prima werk, men zou eerder denken een uitstalling van een fijne parfumzaak te zien, prachtige flacons, waartussen stukken was in diverse bewerking als schelpen, dieren en niet te vergeten bloemen, één inzending was voorzien van een vaas met narcissen, deze waren zo natuurlijk, dat ik eerst na een opmerking van mijn geleider, Dr. Fraser, zag, dat zij van was waren. Een inzender had kleine stukjes raathoning (een mondvol) in cellophaan verpakt, deze zagen er zeer smakelijk uit.

De reclame-modellen en tekeningen waren het bekijken ook alleszins waard.

Er was een stalletje waar het publiek tegen betaling van zes pence honing kon proeven, er waren minstens zes verschillende soorten. Ik vond het jammer dat dit ook niet het geval was met de mede, de tentoongestelde flessen waren wel aantrekkelijk.

Langs de wanden hadden welbekende Engelse firma's hun stands met honingslingers, kasten, welke veel solider gemaakt worden dan die wij gebruiken. Opmerkelijk waren de zware ontzegelmessen; ontzegelvorken treft men bijna niet aan, ook de Dathepijp is onbekend. Eén firma had stukken raat gemaakt van plastic, deze zouden wel voldoen maar waren zeer prijzig.

In een zijzaal was een stand van de Bee Research Association, waar Dr. Eva Crane de leiding had, bijgestaan door Mrs. D. Hodges (schrijfster van het boek *The pollen loads of the Honeybee*) die uitleg gaf over haar pollenonderzoek. Hier was ook een inzending van het (pas opgerichte) Britse Bijenteelt Museum o.a. een ouderwetse slinger en een zeskantige z.g. Stewarton kast, waarvan de eerste foto u een idee kan geven.

Gedurende de show werden er regelmatig lezingen gehouden, meestal over praktische onderwerpen, door bijenhouders uit de praktijk, b.v. het klaar maken van ramen; het gereedmaken van honing voor de markt; de productie van raathoning enz.

In Engeland wordt veel gedaan om de aandacht der schooljeugd voor de bijenteelt te trekken. Zo laat een krantenfoto een stel schoolmeisjes uit Oxfordshire zien, die op de show aantekeningen voor een opstel maken. Dat er belangstelling voor bijenteelt bestaat, blijkt uit het aantal inzendingen in de klasse voor scholen, dit waren er 40.

Hoewel men in Engeland andere eisen aan de producten van de bijenteelt stelt, vond ik het toch wel van belang een uitgebreid verslag van deze show te geven; mij is nog toegezegd een reglement voor de keurmeesters, zodat ik later nog eens op dit onderwerp hoop terug te komen.

Jékavé.

Schoolmeisjes maken aantekeningen over de tentoonstelling. De waskoeken leken op kleine puddingen, zeer verschillend in kleur en vorm.

Honing

'K zie voor me, tot kristallen regelmaat
Van vloeibaar-gouden zuilenbouw verdicht,
— Op Paarse hei Augustusmiddaglicht —
In blauwe schaal hel-gele honingraat.

★

En 't is, of hier en daar een schaduw gaat
Door stilte, die gonzend en glanzend ligt;
En 't is, of voor mijn sterfelijk gezicht
Getranssubstantieerd de zomer staat.

★

Gletscher van middaggloed, besneeuwd met was,
De zilv'ren kinkels van het lamplicht glijden

★

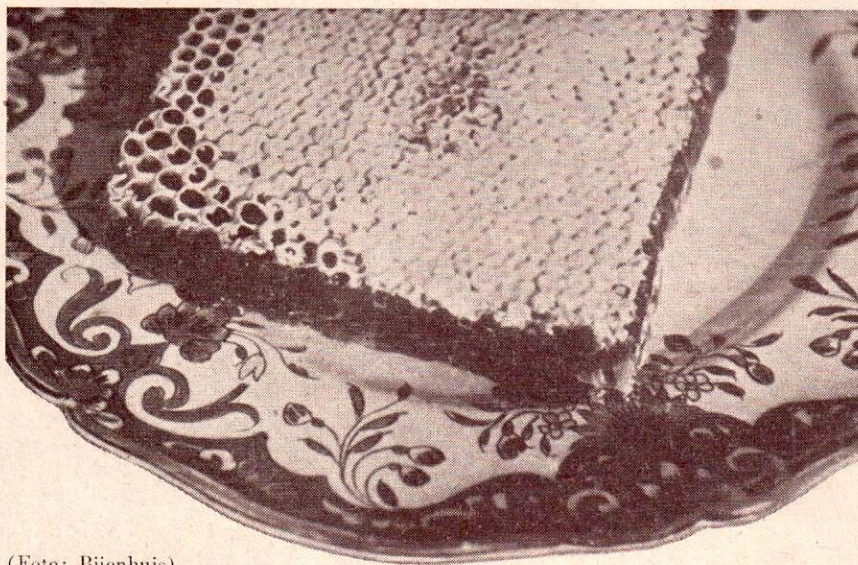
Naar geurig dal van groenweerkaatsend glas
Langs de afsmeltende steilten van uw zijden.

★

Ben 'k priester? Ben ik heiligschenner? — 'K weet,
dat 'k godlijkheid van zon en zomer eet.

J. A. DèR MOUW

(Uit: Brahman; W. Versluys, Amsterdam)

(Foto: Bijenhuis)

Toch hebben beide
succes

Knecht: Zijn de bijen goed overwinterd baas?

Baas: Ja, best hoor! Gisteren (het was 2 Maart) heb ik de eerste honing weer losgekrabd rond het broednest. Ze kunnen weer vooruit hoor!

Knecht: Niks waard baas, zo vroeg in de bijen rommelen. Vóór einde Maart, begin April, moet je van de bijen afblijven.

Baas: Maar mij bevalt dat best. Mijn methode staat of valt daarmee. En daarbij geef ik dan driemaal in de week een halve liter suikeroplossing.

Knecht: Ook al niks baas. Ik geef altijd flinke porties. Al die kleine beetjes is veel te veel rompslomp en het nut ervan moet nog bewezen worden.

Baas: Maar voor mij is dat al bewezen, ik hou me er bij. Ik krijg dan prima volken voor het fruit en het koolzaad. Een week vóór of na het slingeren van de koolzaadhoning maak ik de kunstzwermen. Dat zal zo ongeveer de eerste of tweede week in Mei zijn.

Knecht: Veul te vroeg baas. Een kunstzwerm moet je maken tussen 25 en 31 Mei. Het kan ook nog in de eerste week van Juni.

Baas: Mij veel te laat. Ik heb als de klaverdracht begint een jonge leggende moer en de eerste weken nog weinig broed. Naar de heide ga ik niet meer, omdat de oogst daarop te onzeker is en de volken er zeer te lijden hebben.

Knecht: Maar ik ga er wel naar toe baas. Het loont nog dikwijls de moeite daar naar toe te gaan. Als de heide wil honingen kunnen daarvan prachtige opbrengsten gehaald worden. We moeten de volken klaar maken voor de heide.

Ziehier het standpunt van twee succesvolle imkers.

Waarmee ik maar zeggen wil, dat het er niet zozeer op aan komt hoe of wanneer we het doen, **als** we maar **wat** doen aan de bijen om sterke volken te krijgen, die niet aan zwermen denken tijdens de dracht en als we maar zorgen, dat we tijdig bij die drachtbronnen staan.

Als de baas nu ook eens weer naar de heide ging en nog meer van de kunstzwermen profiteerde, zoals de knecht en als de knecht begin Maart nu ook eens de honing rond het broednest openkrabde, zouden we dan niet een **ideaal-methode** hebben? Laat ons bijenproefstation eens een dergelijke proef opzetten en ons op de hoogte houden van de resultaten. Daar zien wij met verlangen naar uit.

Lezers! U hebt natuurlijk al lang begrepen, wie of de baas en wie of de knecht is in dit gesprek. Aan degenen, die dat nog niet weten mochten verklap ik even, dat de bedrijfsmethode van de heer Baas en de Aalster-methode bedoeld worden.

Leest U de artikelen daarover maar eens aandachtig na in de maandschriften van de jaargang 1952. Vervolgens in de practijk proberen.

U zult hiervan geen spijt hebben!

Renkum.

J. C. v. SCHERRENBURG.

De bespuitingen in de Noord Oost Polder

Het Hoofdbestuur heeft op zijn laatste vergadering de toeziend imker in de N.O.P., de Heer Wietsma gevraagd aanwezig te zijn en het Hoofdbestuur van voorlichting en advies te dienen. Het Hoofdbestuur meende dat het overleg inzake de bespuitingen in de polder te wensen overlaat en het gaf daarvan enige voorbeelden. De Heer Wietsma erkende de gegrondheid van de bezwaren; wie werkt maakt nu eenmaal fouten en in verband met het weer is de situatie soms tot het laatste ogenblik onzeker. De gang van zaken is zo, dat er elke avond afspraken worden gemaakt omtrent de percelen die de volgende dag bespoten zullen worden. Daarbij zijn de kavels waarbij bijen staan, voor zover het koolzaad van de Directie betreft, bekend. Dikwijls echter moeten de plannen in verband met het weer, defecte vliegtuigen enz. worden gewijzigd en daar kan niemand voor. Er gebeuren trouwens zeer weinig „ongelukken” en ’t is onjuist dat de Directie maar raak spuit. De vergoeding voor het plaatsen van de bijenvolken bedraagt thans 50 cent per dracht.

Historisch is de ontwikkeling zo geweest, dat iedereen bij de eerste zeeasterdracht maar lukraak bijen plaatste en er werd toen — het was in de Duitse tijd — veel gestolen en verwoest. De Directie heeft toen de Heer Wietsma aangesteld om toezicht te houden op de plaatsing van bijenvolken in de polder, voor welk toezicht de imker toen f 1,— moest betalen, de klaverdracht inbegrepen. Voor de zeeasterdracht moest toen 25 cent worden bijbetaald. De Heer Wietsma was toen in loondienst bij de Directie.

Later is deze loondienst beëindigd en pachtte de Heer Wietsma van de Directie het recht om bijen bij het koolzaad te plaatsen. Er werden toen door zijn bemiddeling ongeveer 3000 volken bij de drachten geplaatst, doch de vergoeding, die de imkers daarvoor betalen, komt slechts gedeeltelijk aan de heer Wietsma ten goede. Als er spuitgevaar dreigt is de Heer Wietsma dag en nacht op pad om ongelukken te voorkomen.

De pachters zijn geheel vrij om volken van imkers op hun terrein te plaatsen maar de pachters zijn niet op de hoogte van de bespuitingsplannen van de Directie en de imkers, die volken bij de pachters plaatsen, nemen hierdoor een groot risico op zich, als die volken ook het koolzaad van de Directie bevliegen.

Op een vraag van het Hoofdbestuur hoe het geval-Merkuur zich heeft toegedragen deelde de Heer Wietsma mede, dat hij de Heer Merkuur een vergunning voor het plaatsen van diens volken zond, doch dat hij nadien niets meer van deze volken hoorde. De heer Merkuur was naar een pachter gegaan, wiens terrein vlak naast dat van de Directie ligt; deze pachter had zelf geen koolzaad. De reisgroep van de heer Merkuur moest zich dus verder zelf redden en de heer Wietsma had voor die bijen geen verantwoordelijkheid aanvaard.

Als de imker, die door bemiddeling van de heer Wietsma zijn volken in de polder heeft ge-

plaatst, zelf niet tijdig aanwezig kan zijn om bij spuitgevaar zijn maatregelen te nemen, sluit de heer Wietsma zo mogelijk de kasten. Meestal echter doen de imkers het zelf, omdat ze tijdig bericht krijgen.

Men bedenke, aldus de heer Wietsma, dat de nawerking van het vergif soms sterfte van bijen tengevolge heeft, waaraan niets te doen is. Ook het sluiten van de kasten gaat niet altijd zonder schade aan de volken voorbij.

Dan zijn er imkers, die het niet de moeite waard achten om hun volken te sluiten als zij bericht krijgen dat er gespoten zal worden. Daarbij heeft zich zelfs een geval voorgedaan, dat aan betrokkene door andere imkers gunstige reisgelegenheid naar de polder aangeboden werd, waarvan hij geen gebruik maakte. De gevolgen van deze houding zijn natuurlijk geheel voor rekening van de betrokken imker.

Omtrent het in het Maandschrift genoemde geval-Hilvers deelt de Heer Wietsma mede, dat deze volken niet door hem zijn geplaatst, dat daarvoor de vastgestelde vergoeding niet betaald is en dat hij daarvoor geen verantwoordelijkheid heeft gehad.

Van de zijde van het Hoofdbestuur wordt het op prijs gesteld dat de Heer Wietsma voor de spreiding van de bijen in de polder zorgt. Zonder zo’n regeling gaat ieder staan op de gemakkelijkst te bereiken plaatsen en we krijgen daardoor overbevolking, terwijl op andere plaatsen geen bij op het koolzaad vliegt. Wat de waarde van de bespuiting van het koolzaad betreft wordt er op gewezen, dat men soms een hogere opbrengst krijgt als men niet spuit dan wanneer er wel gespoten wordt. In het Noorden van het land wordt al lang niet meer zo hevig gespoten als voorheen. Ook de Plantenziektkundige Dienst vraagt zich af of spuiten wel rendabel is. In dit verband wordt gewezen op een publicatie van prof. dr. E. Zander, welke publicatie aan de Directie van de Polder ter kennisname zal worden gezonden. Het Hoofdbestuur is het er niet mee eens dat voor plaatsing van bijenvolken in de polder moet worden betaald. Zolang de Staat echter deze mening niet deelt, is het billijk, dat de imkers, die van het werk van de Heer Wietsma profiteren, ook hun bijdrage in de kosten daarvan leveren.

De Heer Wietsma deelt nog mede, dat er veel koolzaad is uitgezaaid, waarschijnlijk meer dan vorig jaar. Hij wijst er nog op, dat de bijen niet graag vliegen op bespoten kool, het is dus zaak daarmee bij het plaatsen van de volken rekening te houden. Men doet het beste ze zo te plaatsen, dat de bijen de grootst mogelijke keuze hebben.

★

Boven: Bij op koolzaad.

Onder: Braamstruiken in winters tovertuin... en in de zomer. (Foto's: Bijenhuis.)

Onze Bevruchtungsstations

Menig imker zal zich wel eens hebben afgevraagd, wat de reden is, dat onze vereniging niet reeds veel eerder is overgegaan tot de inrichting van een bevruchtungsstation op één der Waddeneilanden. In de tijd, toen de Nederlandse bodem nog voor een

In samenwerking met de Rijksbijenteelt-consulenten wordt op elk der eilanden een raszuiver darrenvolk geplaatst...

groot gedeelte bestond uit heidevelen en de boekweitteelt floreerde, bestond er weinig behoefte om ons inheems bijenras te verbeteren. De primitieve bedrijfsmethoden waren voor die tijden toereikend, om met behulp van de zwarte bij, grote honingoogsten te krijgen.

Sindsdien is er veel veranderd. De bijenweide verminderde onrustbaarend.

Het fortuinlijk imkeren in vroegere tijden of mogelijk het vast houden aan oude gewoonten en gebruiken, zullen dus mede oorzaak zijn geweest, dat Nederland in vergelijking tot vele andere landen, een grote achterstand kreeg, wat betreft doelmatig imkeren met een meer productief bijenras.

Gelukkig telde het Nederlands imkersgilde ook de nodige pioniers, die reeds jaren terug tot het inzicht kwamen, dat de bakens dienden te worden verzet. Ieder gewest kent de namen van hen, die reeds jaren terug, op eigen bijenstal selectie toepasten.

Op afgelegen plekjes werd getracht, de zelf gekweekte koninginnen te laten bevruchten, door darren van een prima volk.

Een dankbaar gebruik werd hierbij gemaakt, van de wetenschappelijke voorlichting van onze bekende wandelleraar en bijenteelt consulenten.

Weldra kwam men tot het inzicht, dat een volledig geïsoleerd bevruchtungsstation hierbij een eerste vereiste is.

Voor dit doel kwam men tot de oprichting van de vereniging voor koninginneteelt.

De eerste poging, om op de afsluitdijk een bevruchtungsstation in te richten, leed schipbreuk. Dank zij het initiatief van de kring Groningen, kon later worden overgeschakeld op het eiland Schiermonnikoog, terwijl sinds 1951, ook op Ameland alsmede in de Kennemer duinen en te Heino een station werd ingericht. Uit menig gesprek heb ik gemerkt, dat veel bijenhouders van onze Waddeneilanden een idee hebben van water, wind en een boomloze zandvlakte. Niets is minder waar.

Op beide eilanden vindt men vrij uitgestrekte Staatsbossen, met daarnaast veel elzen opslag. De dorpskommen gaan schuil in het groen van hoog geboomte. De zandige, doorlaatbare bodem is ook bij veel regenval weer snel droog. Langs de Zuidzijde van beide eilanden vindt men op de kweldergronden uitstekend weiland.

Een groot voordeel is verder, dat op beide eilanden vrij veel bijenweide is. Naast witte klaver en veulenbloem (herfstleuwentand) wordt de duinflora druk bevlogen. Hieruit moet natuurlijk niet worden geconcludeerd, dat het meegeven van reservevoer in het bevruchtungskastje dan wel overbodig zal zijn.

Een moeilijkheid levert het vervoer van bijenvolken over zee. Reeds bij vervoer per spoor is het een eerste vereiste, om een **goed sluitend en stevig** kastje te gebruiken.

De vervoerders zijn nu eenmaal niet bijensteekvast. Dit klemt temeer, bij vervoer per boot.

Op een schip, waarmee tegelijkertijd honderden vacatiegangers worden vervoerd, is geen plaats voor lekkende bijenkastjes.

Triplex, is geen materiaal voor het maken van bevruchtungskastjes.

In de afgelopen zomer, waren bij aankomst op Schiermonnikoog, van één zending, verschillende kastjes zodanig „lek“, dat de bijen bij tientallen ontsnapten. Door inwerking van regen en zon waren de triplexdeksels krom getrokken. Zo moet het beslist **niet**. Eén zo'n zending, kan alles in discrediet brengen.

De kastjes moeten zo zijn gemaakt, dat de vliegopening afdoende is te sluiten en daarnaast op eenvoudige wijze kan worden opgezet. Het verdient aanbeveling, dat zoveel mogelijk kastjes van **éénzelfde** model worden gemaakt.

Gelukkig bestaat er een vrij goede

bootverbinding met de eilanden.

Voor Schiermonnikoog tweemaal per week met de vrachtboot van af Groningen en dagelijks per passagiersboot van uit Zoutkamp en Oostmahorn.

Voor Ameland, dagelijks van uit Holwerd per passagiersboot.

Een bezwaar bij de tot dusver bestaande regeling was de bepaling, dat alléén op **bepaalde** data moest worden ingezonden.

Het tijdschema voor de teelt van jonge koninginnen is dan teveel gebonden.

Daarom zal er voor het seizoen 1953 naar worden gestreefd, dat gedurende de gehele bevruchtungsperiode, naar eigen keus, kan worden ingezonden naar Schiermonnikoog.

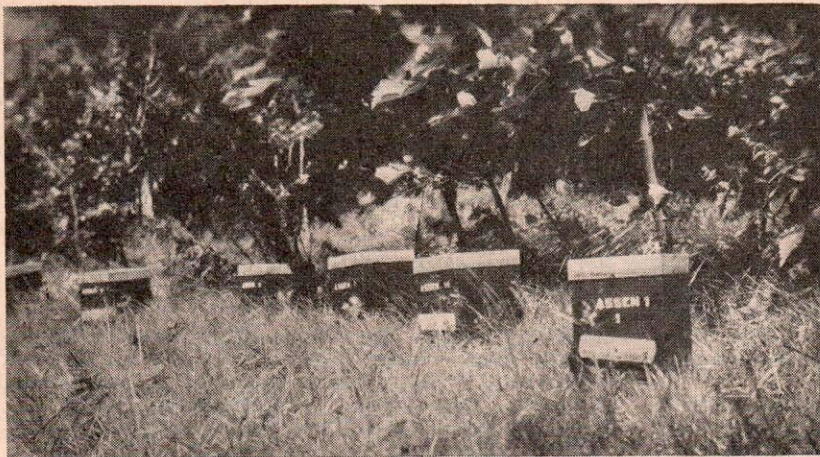
DE REGELING OP DE EILANDEN

In nauwe samenwerking met de Rijksbijenteelt-consulenten, wordt op elk der eilanden een raszuiver darrenvolk gestationneerd ofwel een preferent darrenvolk van onze inheemse bij.

De plaatsing en terugzending van de ingezonden bevruchtungskastjes, wordt op Schiermonnikoog verzorgd door een eilandbewoner, die zich voor dit werk beschikbaar stelde. Voor Ameland moet, wat dit betreft, nog een oplossing worden gevonden. Allereerst is hier een woord van lof op zijn plaats voor de grote welwillendheid en royale medewerking, die wij bij de inrichting van ons bevruchtungsstation mochten onder-

De heer Kruyer verzorgt in zijn vrije uren met grote toewijding onze bijenvolkjes...

De werktekening voor deze kastjes vindt de lezer op blz. 197.

vinden van de burgemeester van Schiermonnikoog.

Een standplaats in de tuin van het gemeentehuis is zeker een unicum. De gemeente-ambtenaar Kruyer verzorgt in zijn vrije uren met grote toewijding onze bijenvolkjes wat betreft plaatsing en verzending. Van af de boot worden de kastjes per vrachtauto, over korte afstand, naar de standplaats vervoerd.

Op Ameland ligt het bevruchtungsstation op een grote open ruimte, rondom ingesloten door bos.

WAAROM TWEE BEVRUCHTINGSSTATIONS?

Het station Ameland is in overleg met Ir. Mommers ingericht. Op „Ambrosiushoeve” te Tilburg, zullen in de eerstkomende jaren op uitgebreide schaal vergelijkende proeven worden genomen, met verschillende bekende buitenlandse bijenrassen. Het spreekt vanzelf, dat hierbij de bevruchtungsstations onmisbaar zijn. Uiteindelijk hoopt men dan te kunnen uitmaken, welk bijenras voor ons land het meest geschikt is.

Voor deze beoordeling zullen vele jaren nodig zijn. In deze tussentijd mogen wij imkers niet stilzitten. Het is wenselijk, dat in elke afdeling een groep vooruitstrevende imkers, zich toelegt op de praktijk van de koninginneteelt. De weg tot verbetering van ons bijenras, leidt via de bevruchtungsstations. Als eenmaal vaststaat, dat het ons imkers ernst is bij dit streven, zullen wij meer

aanspraak mogen maken op hulp van Rijkswegen.

Het is een verblijdend verschijnsel, dat van jaar tot jaar het aantal ingezonden kastjes op de bevruchtungsstations toeneemt.

In het seizoen 1952 werden op Schiermonnikoog in totaal 213 kastjes ingezonden naar het Carnica darrenvolk. Ze waren afkomstig uit de volgende plaatsen. Hengelo 24, Diepenheim 19, Delden 10, Denekamp 4, Wierden 6, Borne 8, Albergen 6, Dedemsvaart 54, Nieuw Schoonebeek 21, Nieuw Amsterdam 5, Emmen 3, Emmen Compascuum 11, Assen 16, Wageningen 6.

COLLECTIEF INZENDEN NAAR HET BEVRUCHTINGSSTATION

Mogen we tot dusver tevreden zijn, wat betreft het aantal ingezonden bevruchtungskastjes, toch is het duidelijk, dat in de komende jaren op nog veel grotere schaal gebruik kan worden gemaakt van onze eilandenbevruchtungsstations.

Voor vele „slapende” afdelingen van onze vereniging, ligt hier een ruim arbeidsveld. Een goede werkindeling is b.v. de volgende:

In elke afdeling wordt door een vijftal vooraanstaande imkers een werkkommissie gevormd. Deze werkgroep zorgt er voor, dat gedurende de wintermaanden, voor rekening van de leden en de afdeling, de nodige bevruchtungskastjes worden gemaakt met behulp van een werktekening. Vroegtijdig kweekt de werkkommissie

sie een voldoende aantal jonge moeren. Een deugdelijke handleiding hierbij is het boekje van J. H. Wiggersma „Koninginneteelt”, verkrijgbaar bij „het Bijenhuis”.

De leden der afdeling halen één of meer bevruchtungskastjes (reeds voorzien van 2 velletjes kunstraat en één uitgebouwde raat) bij de werkkommissie.

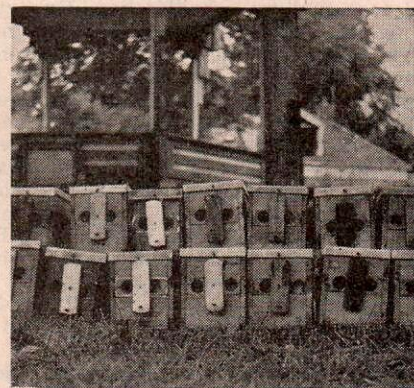
Zij voorzien de kastjes van de nodige jonge bijen en vullen de voertrog.

De kastjes worden daarna bij de werkkommissie ingeleverd en deze draagt zorg, dat in ieder kastje aan het volkje een jonge, onbevruchte moer wordt toegevoegd.

Dit kan op eenvoudige manier, door de jonge moer, met behulp van wat rook, vanuit een **arrestkooitje** in het vlieggaat te laten lopen.

De kastjes worden vooraf opéénvolgend genummerd, en voorzien van de naam der afdeling.

De commissie zorgt verder voor verzending naar het bevruchtungsstation. Stelt de afdeling haar bevruchtungskastjes gratis, of tegen geringe vergoeding, ter beschikking van de leden

Tijdens het vervoer zijn de vlieggaaten dicht, de ventilatiegaten open...

dan zal gauwer worden overgegaan tot inzending naar één der eilanden. Het collectief kweken van de jonge moeren is bovendien meer efficiënt. Het aantal **pleegvolken** kan zo klein mogelijk zijn. Is men eenmaal ingewerkt in de „kunst” van de koninginneteelt, dan zal de imker ervaren, dat dit belangrijk onderdeel der bijenteelt, veel voldoening geeft. En bovendien, de goede resultaten zullen niet uitblijven.

Assen.

J. DE RUITER.

Deze foto werd door de heer H. G. Maagendans te Arnhem genomen. Hoe speelde hij het klaar om zijn fototoestel binnen in de bijenkast te plaatsen?

Kunstmatige verwarming

VAN DE BIJENKAST

Over dit onderwerp vindt men in de literatuur weinig vermeld en de meningen onder de imkers zijn ook nogal verdeeld. Dat onze bijen een winterperiode, een periode van rust nodig hebben, schijnt wel zeker te zijn. Proeven met verwarming gedurende de winter moeten geen gunstige resultaten hebben gegeven.

We weten echter allen van welk belang warmte is op de ontwikkeling van het broed in het voorjaar. Als we zijn begonnen met drijfvoeren na de winterzit, stoppen we het volk extra warm toe en zorgen ervoor, dat er toch vooral niet het minste tochtje kan ontstaan. Maar de snelheid, waarmee het broed zich uitbreidt, is toch afhankelijk van de temperatuur buiten, omdat de Koningin nu eenmaal niet meer cellen van eitjes voorziet, dan de bijen blijvend kunnen verwarmen. En eerst, wanneer werkelijk de lente en daarmee een hogere buitentemperatuur haar intrede doet, zien we de uitbreiding van het broed met grote sprongen toenemen. Is de lente nu zover gevorderd, dan komt ook de eerste dracht snel tot ontwikkeling. Ons volk is dan echter nog niet zo ver om van deze dracht nectar te verzamelen, omdat het die voor zijn eigen ontwikkeling nodig heeft. We passen dan de kunstgreep toe om 2 of meer volken te verenigen, want alleen grote volken zijn in staat om surplus honing te verkrijgen.

Om de broedtoename in het vroege voorjaar een handje te helpen, is men op de gedachte gekomen de kasten kunstmatig te verwarmen. Hiervoor kwam een elektrische verwarming het meest in aanmerking.

Fr. Kölling geeft in de Westfälische Bienenzeitung van Februari 1950 een beschrijving van een verwarmingsproef, die men genomen had met een apparaat, dat een temperatuur afgaf van 35—36° C., dat men de vorm van een sigarenkistje had gegeven en dat in een raampje kon worden opgehangen.

Kölling beschrijft het gedrag der bijen, nadat de verwarming werd aangezet, hoe door dit volk het vliegweer beter werd benut, dan door het niet-verwarmde volk.

Sloeg het weer om, dan zaten er voor de ingang van de verwarmde kast wel meer bijen, dan bij de niet-verwarmde, maar zij vloegen toch niet uit. Hij wijst op de noodzaak, dat er voldoende stuifmeel (eiwitvoeding) aanwezig moet zijn, omdat anders de Koningin toch niet tot een grotere eitjesproductie komt.

De Fransman Alin Caillas schrijft in zijn boek „Le Rucher de Rapport” op bldz. 213 enige bijzonderheden over de talrijke pogingen, die men heeft ondernomen om het vraagstuk op te lossen de bijenkast elektrisch te verwarmen, waarbij men uitging van de gedachte:

1e. het verminderen van het voedselgebruik (honing) door de bijen;

2e. de leg van de Koningin te vergroten.

Père Dugat (die de stapelmethode bestudeerde en uitwerkte) noemt als een van de oorzaken van een sneller^c ontwikkeling van gestapelde volken de grotere warmte, daar het ene volk kon profiteren van de warmte van het andere volk.

Het bovenste volk in een stapel zou dan op de gunstigste plaats staan.

Nadat ik in 1950 proeven genomen had met stapelen van 2 volken, waagde ik het in 1951 om 4 volken te stapelen. Bij de langdurige kou en regen, gedurende dat voorjaar, bleek echter die warmte-invloed gering te zijn. Op 12 Maart opende ik het seizoen en plaatste na de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen genomen te hebben, 4 volken op elkaar.

Het „dagboek”, dat ik nadien bijhield, vermeldt het volgende:

„Maandag 9 April: Het weer blijft bij voortdurende ongunstig, guur, winderig, regenachtig. De temperatuur zelden tot 11° C. In de landbouw is langzamerhand achterstand ontstaan met de werkzaamheden. Het lijkt eerder November, dan April. Enkele toch nog uitvliegende bijen brengen stuifmeel binnen”.

Op 15 April kon een inspectie plaats hebben en werd het volgende resultaat genoteerd:

„Volk 1 (dit is het onderste) broed op 5 ramen; Volk 2 op 3 ramen; Volk 3 op 3 ramen; Volk 4 op 2 ramen”.

De oppervlakten van het broed werden helaas niet genoteerd, deze waren echter niet groot. Daar stuifmeel en suiker voldoende aanwezig waren, was het duidelijk, dat de warmte-factor ontbrak.

Toen besloot ik om verwarming toe te passen.

Het „dagboek” vermeldt hierover het volgende:

„Als ik nu die kasten eens verwarmen kon, dan zou ik misschien een beter resultaat bereiken. Ik ben naar een winkel gegaan, waar men artikelen verkoopt voor aquariums, om te zien of die iets bruikbaar voor mij hadden. Ja, het is duidelijk, dat het niet op die manier kan, zoals men een aquarium op temperatuur houdt. In een electriciteitswinkel bracht men mij op het idee om het met een theelicht-elementje te proberen. Dit is nu gebeurd en heb ik dit aangebracht in de lade van een V.S.-kast. Het bleek echter, dat er een warmtebundel ontstond, die slechts op één punt gericht stond. De temperatuur in die bundel bedraagt 108° F., of ongeveer 46° C. Dat is dus plaatselijk veel te hoog, terwijl andere plaatsen minder worden verwarmd. Daarom plaatste ik boven het theelicht-element een asbestplaat. Na gedane opmeting op verschillende plaatsen boven het asbest blijkt het, dat de verwarming gelijkmatig is geworden. Ik heb nu in feite een verwarmde bodem van mijn V.S.-kast gekregen. In de broedbak geplaatst, blijkt het dat dit theelicht-element (60 Watt) in staat is de temperatuur in die broedbak met 15° C. te doen toenemen.

Op 20 April werd de „sprong in de duisternis” gewaagd en werd de geïmproviseerde installatie aangebracht”.

Er volgde toen een periode van spanning en afwachten. Uitwendig was er in het gedrag van de bijen niet veel te bespeuren.

Op 29 April, dus na 9 dagen, deed er zich een gunstig moment voor om de „stapel” na te zien. Vóór de plaatsing van de verwarmingsinstallatie op 20 April, was de oppervlakte van het broed zo nauwkeurig mogelijk getaxeerd. Eveneens geschiedde dit op 29 April. Deze waren als volgt:

Broedoppervlakte in cm ² op 20 April:		op 29 April:
Volk 1 (onderste)	1000	3200
Volk 2	600	2400
Volk 3	600	2800
Volk 4 (bovenste)	300	1600
Totaal		10000

Een viervoudige toename in 9 dagen tijds, het was niet om te geloven!

De verwarming bleef steeds aanstaan, ook al werd het weer in Mei stukken beter. Opmerkelijk is de grootste toename van het onderste volk en het daarbij achter blijvende bovenste volk. Het zou echter te ver gaan om hiervoor een verklaring te geven. De broedtoename ging met flinke cijfers door tot het moment van moerloos maken, zoals de methode Dugat voorschrijft. Verder in Mei werd de verwarming overdag afgezet, als de buitentemperatuur 15° C. bedroeg, maar 's avonds werd ze weer aangezet. De bijen brachten goed nektar binnen en 's avonds kon men het „indikken” aan de buitenkant van de „stapel” beluisteren. Als een nieuw voordeel voor het verwarmen bleek, dat de „verwarmde” bijen 1½—2 uur eerder met dat indikken ophielden, dan de niet verwarmde, die naast de stapel stonden. Dit betekende dus, dat de verwarmde bijen een langere nachtrust genoten, een mindere slijtage dus en hoogst waarschijnlijk een langere levensduur. In ieder geval een geringer eigen honingverbruik, want om 1 kg water te verdampen, hebben ze zelf heel wat honing nodig, die nu geborgen kon worden.

In dit jaar, 1952, werd de verwarming reeds dadelijk na het stapelen op 9 Maart aangezet. Het weer-verloop

was dit jaar veel gunstiger, dan vorig jaar. Maar na het gunstige begin kwam tegen het einde van Maart een periode van sneeuw en ijs. Evenals Kölling het beschreef, kon ook hier geconstateerd worden, dat gedurende die kou de verwarmde bijen niet uitvlogen. Er kon dus ook geen water gehaald worden, dat bij de broeduitbreiding even onmisbaar is als warmte, suiker en stuifmeel. Daarom werd thans een inrichting aangebracht om ook de onderste volken van water, c.q. drijfvoer in de kast te kunnen voorzien, gedurende het intreden van een koude periode.

Toch waren de volken zo sterk geworden, dat toen half April het weer beter werd en de eerste dracht kwam er reeds flink honing geborgen kon worden. Ook in dit jaar was wederom de broedtoename van het onderste volk, dat dus het dichtst bij de verwarming had gestaan, het grootste.

In 1953 wordt de proef voortgezet en zal getracht worden tegen 15 April volken te hebben op een maximum sterkte, ondanks eventuele tegenvallers van het weer, gedurende Maart, of de eerste helft van April, onder de leuze: „Naast drijfvoeren, ook warmte voeren.”

Den Haag.

C. L. WISSE.

Fantastisch berijpt

in de winter....

blonde bloemenweelde

in Juni: de acacia!

(Foto: Bienenhuis)

TOEN ik mijn indrukken van ons bezoek aan Broeder Adam vastlegde, vermoedde ik niet dat er in Nederland zoveel zou veranderen vóórdat ze onder de ogen van de lezers zouden komen.

Op oudejaarsavond 1951 hadden we in Nederland nog geen gewapende kunstraat. Van de moderne spaarkast van Ir. Mommers waren er alleen maar een aantal proef-exemplaren. Voor een nationale honingtentoonstelling waren er alleen maar plannen. De bedrijfsmethoden van de heren Baas, Evers en Zwinenberg waren nog niet gepubliceerd.

Nu het einde van 1952 nadert hebben we al deze dingen wel en ik moet uit mijn notities menige passage schrappen, waarin ik wees op de achterlijkheid van onze bijenteelt, vergeleken bij de imkerij zoals de beroemde kloosterling-imker van St. Mary die bedrijft. Ik kan gerust zeggen — en ik doe het met grote vreugde — dat we in een jaar tijds heel wat achterstand hebben ingehaald.

Dat neemt niet weg, dat we van het buitenland op het gebied van rationele honingwinning en honingbehandeling nog heel wat kunnen leren.

We maakten onze tocht naar Br. Adam's bedrijf per autobus. Onderweg peuzelden we ergens aan de kant van de weg het meegenomen boterhammetje op en 's avonds vonden we een warm maal en een bed in een landbouw-kostschool, waarvan de leerlingen met vakantie waren.

In de bus vroeg ik aan een Engelse mede-imker waaraan broeder Adam eigenlijk zijn wereldfaam te danken heeft. Aan zijn grote oogsten? Aan de omvang van zijn bijenstal? Aan de kwaliteit van zijn honing? Aan zijn meesterlijk vakmanschap? Aan zijn innemende persoonlijkheid?

„Aan dat alles bij elkaar, denk ik”, was het antwoord. En mijn reismakker vertelde me, dat in 1910 de elfjarige Adam Kehrle uit Biberach naar de beroemde Abdij van St. Mary in Devon kwam en dat hij helper werd van broeder Columbaan in de bijenstal. Tien jaar later werd de zorg voor de bijenstal van 40 volken geheel aan hem toevertrouwd. En nu, aldus mijn zegsman, heeft hij 320 volken, hij oogstte verleden jaar 6500 kg klaverhoning en 15000 kg heidehoning, een gemiddelde op-

brengrst van 67 kg per volk dus. Hij heeft 500 koningin-neteeltvolkjes, waarin hij zijn eigen koninginnen teelt, een eigen kruising van zwarte en gele bijen. De kwaliteit van zijn honing laat niets te wensen over. De heidehoning wordt uitsluitend gewonnen in maagdelijke raten en deze worden niet geslingerd, doch geperst. De honing wordt verpakt in kartonnen bekertjes, waar ongeveer 450 gram ingaat.

Toen Broeder Adam ons rondleidde, was mijn gehele aandacht gespitst op de vraag: wat kunnen wij in Nederland van deze succesvolle imker leren en ... waarom bereiken zijn vele navolgers niet dezelfde resultaten als hij?

Broeder Adam gebruikt moderne, enkelwandige kasten van het Amerikaanse systeem. De afmetingen van onze spaarkast zijn iets kleiner, maar voor ons drachtgebied is dat geen nadeel, eerder een voordeel te noemen. Het klimaat van zijn drachtgebied is iets milder dan het

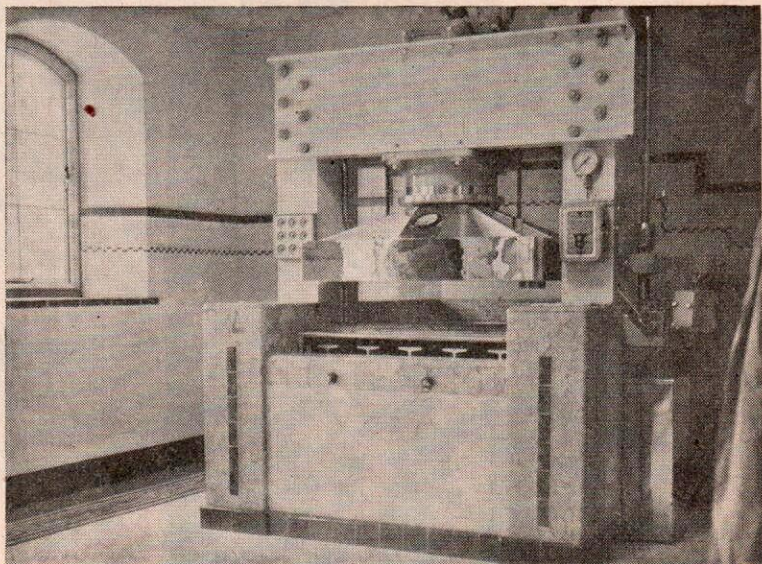
Oudejaars- GROTE VOORUI

onze en tijdens de heidedracht zijn de nachten er iets minder koud.

Hij gebruikt uitsluitend gewapende kunstraat en hij laat zijn volken veel bouwen. Dat moet hij trouwens wel, omdat hij zijn raten perst. In het algemeen kan worden gezegd dat wij onze bijen, wat de uitleving van hun bouwdrift betreft, wel eens wat al te veel geweld aandoen.

Noch wat de kasten betreft, noch wat de gewapende kunstraat aangaat zijn we thans de mindere van Broeder Adam.

Evenmin als zijn kasten kunnen we in ons land klakke-

loos de bedrijfswijze van broeder Adam overnemen. Elke dracht — of opeenvolging van drachten — vraagt een bijzondere bedrijfsmethode. Broeder Adam heeft zijn bedrijfsmethode nauwkeurig afgestemd op zijn dracht en op zijn omstandigheden. Het overnemen van zijn methode kan slechts tot teleurstelling leiden: wij moeten onze bedrijfsmethoden aanpassen aan onze dracht en aan onze omstandigheden en de heren Baas, Evers en Zwinenberg hebben ons in het afgelopen jaar duidelijk gemaakt hoe we dat kunnen doen. Hun bedrijfsmethoden zijn voor ons land niet minder goed dan die van Broeder Adam voor zijn gebied. De opbrengsten van de heer Baas evenaren het gemiddelde van Broeder Adam bijna en de anderen blijven, tengevolge van de andere dracht- en klimaatsomstandigheden daarbij slechts weinig achter. De bedrijfswijze van broeder Adam eist koninginnteelt. Bij ons is dat lang niet altijd nodig, d.w.z. het is bij ons lang niet altijd nodig om

Overpeinzing

GANG IN 1952

voor elk volk elk jaar een jonge koningin te kweken. Wel is nodig dat we over puike moeren beschikken en de imkers die deze zomer gewerkt hebben op Ameland, Schiermonnikoog, in de Kennemerduinen, te Heino en elders, wijzen ons de goede weg.

Ons bezoek aan Broeder Adam heeft ons gesterkt in onze overtuiging, dat er ook bij ons nog veel méér — en beter — honing kan worden gewonnen. Niet door hem blindelings na te volgen. Dat doet men, de hele wereld over, veel te veel. Broeder Adam's kasten zijn overal ingevoerd, ook in ons land, maar is dat een succes geweest? Menigeen heeft een koningin van hem gekocht. Werden de opbrengsten toen plotseling hoger? Zijn bedrijfswijze is overal ter wereld nagevolgd. Had men toen plotseling reusachtige oogsten? Als een enthousiaste bezoeker Broeder Adam verlaat met diens hele bedrijfswijze in zijn hoofd en een van diens moeren in de zak, dan glimlacht de wijze kloosterling van St. Mary fijntjes, want hij weet dat zijn bezoeker één ding vergat, dat hij hem overigens onmogelijk mee kòn geven: het door jarenlange ervaring opgebouwde superieure vakmanschap!

De grote fout van menig bezoeker aan Broeder Adam, van waar ter wereld ook, is, dat hij er niet, als Broeder Adam, in slaagt een vaste, eenvoudige bedrijfsmethode op te bouwen, die voor zijn streek geschikt is. Hij volgt dit jaar de een, volgend jaar de ander na, totdat.... totdat hij eens kennis maakt met een succesvol imker, wiens dracht en omstandigheden met de zijne overeenkomen. Dan gaat het goed... als hij diens methode ook met vaste hand toepast.

Laten we dit van onze korf-imkers leren: zij hebben systeem in hun werk. Ze imkeren voor de heidedracht

alleen en hun methode is de beste die daarvoor met mogelijkheid te bedenken is. Ze hebben die methode van hun voorvaderen geleerd en er valt niets aan te verbeteren. Maar de kast-imkers missen veelal dat vaste systeem. De heren Baas, Evers en Zwinenberg hebben voor hun drachtgebieden bedrijfsmethoden bedacht, die in hun soort even goed zijn als de zwermteelt voor de heide-korf-imker is. Wie dezelfde drachtgebieden heeft als een van genoemde heren kan diens methode volgen en hij volgt dan een bekende gids. Maar dan ook volgen stap voor stap. Eerst dan heeft men zekerheid de top te zullen bereiken, die de gidsen vóór ons hebben bereikt. Niet afwijken van de gewezen weg.

Maar toch ook niet slaafs volgen. Weer en dracht zijn ieder jaar anders. Dat eist een zekere soepelheid van geest van de imker. Maar als de grote lijn eenmaal bekend is, als de richting eenmaal is uitgestippeld, dan die lijn, dan die richting volgen. En dan blijft succes niet uit.

Met de behandeling van onze honing zijn we op de goede weg. Persoonlijk voel ik veel voor het principe van Broeder Adam om alleen gekristalliseerde honing te verkopen. Maar niet honing, die op goed geluk in de potjes is gekristalliseerd. Dat geeft altijd teleurstelling. De honing wordt te hard, de kristallen te grof, de honing kristalliseert onregelmatig enz. Maar daarover zullen we vóór het volgende honingseizoen nog wel eens 'n artikeltje plaatsen. Met deze gedachten naar aanleiding van ons bezoek aan Broeder Adam besluiten we dan onze serie congres-indrukken, die we wegens gebrek aan plaatsruimte wel wat erg dikwijls hebben moeten onderbreken.

G.

Links boven: Het Hoofdbestuur lid de heer Vink bezoekt het Engelse Congres als vertegenwoordiger van de Nederlandse Regering. Hij houdt even een raam met gewapende kunstraat omhoog voor onze fotograaf. De kasten van Broeder Adam staan koud op elkaar. Doch ze zijn nog niet voorzien van de ideale kastverbinders van onze Spaarkast, waarmee de bakken onwrikbaar aan elkaar worden bevestigd voor het reizen met de bijen. Hierboven: Een keurig werkplaatsje in een van de bijentuinen van Broeder Adam. Als de bijen terug komen van de dracht worden ze vier bij vier op de op de foto zichtbare betonnen voetstukken geplaatst, de vlieggaten in vier verschillende richtingen.

Links onder: Met deze uiterst moderne pers perst Broeder Adam in 12 dagen 23 ton heidehoning. Bij het persen met de handpers had hij een verlies van 15%, als hij zijn onbebroede raten met heidehoning in deze pers verwerkt bedraagt het verlies slechts ongeveer 1%.

(Foto's: Bijenhuis)

UIT DE JAAKGIEPS

In ons Kerstnummer 1951 beloofde ik u iets meer te vertellen van de mededelingen over „de huishouding der bijen” in de Geldersche Volksalmanak van 1842. Eerst nog een paar „aanmerkingen, meer doelende op den geestelijken zin” van de predikant O. G. Helderling (1804—1876):

1. Een bijenkorf waarin geen uitzicht op eene koningin is, geeft zich aan moedeloosheid en wanhoop over, wordt verstrooid en gaat te niet. Elk mensch vinde hierin zijn eigen beeld. Eén is de schepper van alles, Eén de verzorger, Eén de eeuwige wetgever en handhaver zijner wetten. Valt de mensch van Hem af, verdwijnt de hoop, om Hem wederom in het eigen hart als Heer te herstellen, dan is de ure der wanhoop zoo nabij, als het zeker is, dat, zoo de dag niet kwame, en er van buiten voorzien werde in dezen treurigen toestand, de mensch verstrooid zoude worden, en verloren gaan.

2. Van buiten af wordt er in voorzien; de bijenhouder, het gebrek ontdekkende, ontnemt, of aan een anderen korf, eene overvloedige koningin, of een stuk was, waarin een moederdop is, of een enkel brok broed. Ook dit laatste is genoegzaam voor de nijvere bijtjes, om zich door verandering van cel, van eene koningin te voorzien.

Van buiten af wordt er in voorzien; ware de eeuwige liefde den mensch, in zijn gevallen staat, niet te gemoet gekomen, en had zij zelve niet op zich genomen, het geloof in het hart aan eenen Heer, wiens naam ontfermer is, te herstellen, het zoude treurig met des menschen lot zijn.

Uit de inhoud verder de volgende aantekeningen: Het nut dat de tweede soort bijen (darren, hommels, ook wel broedbijen genoemd) de huishouding toebrenge, is dat zij de werkbijen in het broeien behulpzaam zijn, daar deze toch in het gewin, soms zo sterk de hut verlaten dat het broedsel anders gevaar zou lopen door koude te verstijven.

(Over honing). De honing wordt door de bijen uit de bloemkelken gehaald, welke zij door middel van hun snuitje uitzuigen en misschien vervolgens door hare maag verder bereiden en alsdan naar de hut voeren om

hem in de wassen cellen uit te spuwen, waarna dezelve gezouten en verzegeld wordt. De honing die niet verzegeld is, wordt zuur, dun en bederft spoedig. Dit zout wordt door de bijen in modderpoelen, salpeterachtige sloten en aan goten, waar keukengereedschap gewassen wordt, gehaald.

De beste en meeste honing komt van de boekweit, lichtbruin van kleur en zeer zoet.

De heidehoning wordt voor slechter gehouden en is ook niet smakelijk.

(De smaak van de mensen schijnt sindsdien veranderd te zijn, ook in Engeland was in de vorige eeuw de heidehoning niet zo hoog gewaardeerd als thans). De koolzaad-honing is beter dan de heidehoning, doch niet zo voortreffelijk als de boekweit-honing.

Klaver-honing is zeer blank maar wordt in kleine hoeveelheid gewonnen.

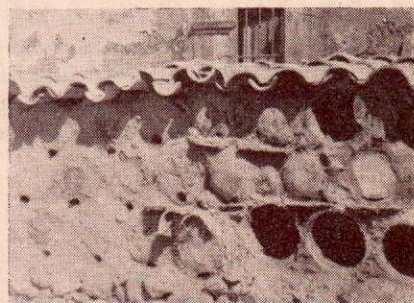
(Over stuifmeel). Dit wordt door de bijen aan de achterpoten vervoerd, welke door de onkundige verkeerdelijk voor was wordt aangezien. Deze stof wordt door de bijen in afzonderlijke cellen bewaard, is bitter van smaak en draagt de naam van pijpbroed. Sommigen menen, dat zij der bijen of het broed tot spijs dient. Het was wordt ook tegelijkertijd met de honing verzameld en het schijnt dat zij hetzelfde uit de honing bereiden. Noot van de redactie van de almanak: Men zegt dat de bijen het was uitzweten tussen de ringen waarmee hun gehele lijf bedekt is.

Dat de cellen zeshoekig gebouwd worden geschiedt misschien wel om deze twee reden: vooreerst omdat er in de wastafels geen overvloedige en ongebruikte ruimte zoude overschieten, hetgeen het geval zou zijn wanneer dezelve b.v. eens rond waren, ten tweede: omdat de bijen een driekantig hoofd hebben, hetwelk over alle kanten in een zeshoek past.

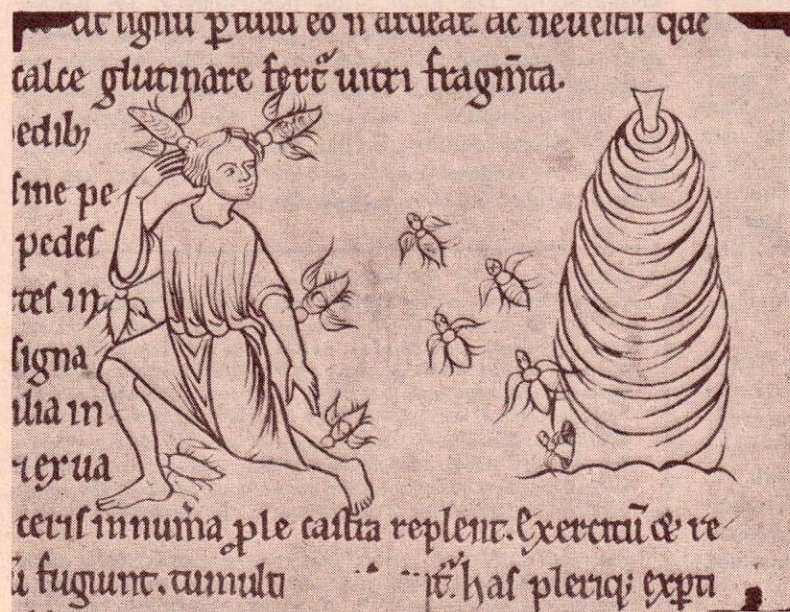
Over het samenvoegen van zwermen noemt de redactie nog de volgende „eenvoudige middelen, die wegens de gemakkelijheid en zo men ons zeide, deugdelijheid aanprijzing verdienen”.

Het eerste middel is dit: men schudt de bijen op de bedoelde stok, waar men dan een dunne doek onder doet, dan zet men dezelve een korte tijd op een „jaagnap”, waarin men een test met enig vuur heeft staan, waarop men enig was legt, zodat het zacht rookt. Heeft dezelve nu enige tijd gestaan dan zet men hem wederom op zijn plaats, waarmede dit werkje is afgelopen en de bijen eensgezind zijn.

Het tweede dat men niet altijd kan toepassen bestaat hierin: „men steekt een wastafel met niet te oud darren-broed uit een stok en drukt hieruit het vocht in de bijen, die men erop wil stoten, schudt dezelve dan om en stoot ze vervolgens op de bedoelde stok”.

Aarden buizen, die rond de Middellandse Zee nog als bijenwoning in gebruik zijn ...

Opmerkelijk is, dat door de kop van de korf een stok steekt ...

Stro en riet, met water begoten, bevroren en vervolgens met sneeuw bedekt...

Bij roven „verengt men het vlieggat, terwijl men tevens een bladrijke tak of iets dergelijks voor het vlieggat hangt, waardoor de vlucht der rovers belet wordt. Ook is het goed varkensmest aan het vlieggat te smeren. Neemt het roven toe dan smere men aan de vlieggaten der aangevallen stokken verse varkensmest en wel zodanig, dat de vlieggaten door de mest heenlopen, min of meer gebogen en men hangt bijendoeken voor de vlieggaten der beroofden”.

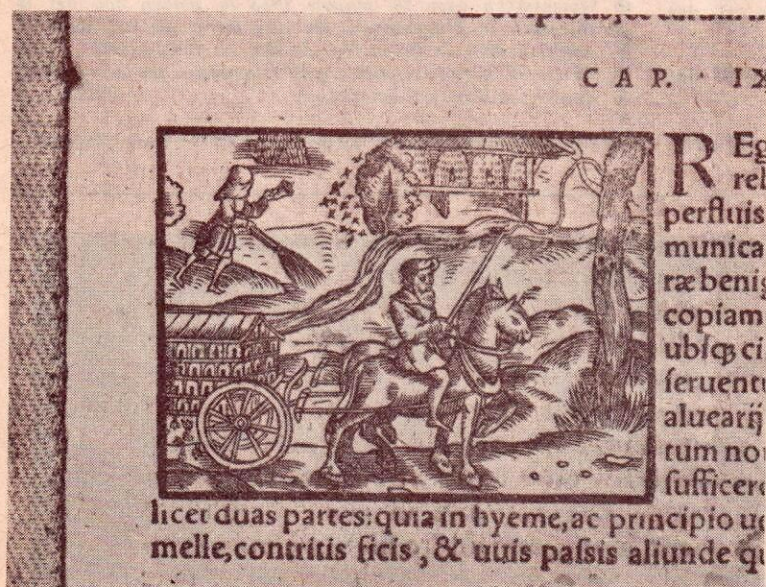
Over „hoogen” zegt schrijver dat dit alleen in zeer „voordelige jaren” kan plaats vinden. „In sommige gevallen is slechts een weinig hoogsels voldoende”. De voornaamste hoogsels zijn randen die even zo wijd zijn als de stokken; zij worden met houten pen- nen vastgezet.

„Hoogsels van minder soort zijn die, waar kuiltjes onder de stokken worden gegraven, of door stenen onder de randen te plaatsen of ook wel door er houten stokjes onder te plaatsen, die men zo legt, dat dezelve, wanneer de korf er naast niet zo vol is, de stokjes ook daaronder komen te liggen, waardoor de bijen in staat zijn met elkaar in gemeenschap te leven, hetwelk ook dan op zodanige wijze geschiedt, dat zij de voorraad, die zij zelve niet kunnen plaatsen, bij haar burens brengt”.

Over dit gemeenschappelijk gebruik van de honing- ruimte heb ik ook in een Engels handboek uit de vorige eeuw gelezen, tegenwoordig schijnen de bijen deze goede eigenschap vergeten te zijn.

De strooien bijenkorven zouden volgens de geleerden omstreeks het begin van onze jaartelling ontstaan zijn. Op de eerste foto ziet u een zeer oude afbeelding. Deze is afkomstig van een Engels manuscript uit de 12e eeuw: *Bestiary Physiologus*. Opmerkelijk is dat door de kop van de korf, welke primitief is weergegeven, een stok steekt, dit treft men nog in Luxemburg aan. Deze interessante foto kreeg ik van Dr. H. M. Fraser te Londen, die mij ook de beide volgende welwillend voor de Jaagkieps afstond.

Deze platen zijn afkomstig uit het boek van de Zweed Olaus Magnus, bisschop van Upsala: *De geschiedenis van de Noordelijke volken*, dat in 1555 te Rome verscheen.

In Brabant en Vlaanderen werden de korven op reiswagens vervoerd...

*De Apibus lub nite, & glaci
C A P. XVI*

*SED n
Sasperr
carent, p
& Orient
danes uer
Aquiloni
habere, c
ptentriom
locis sitm
superius*

Over deze Olaus Magnus schrijft Armbruster in zijn *Archiv für Bienenkunde* 1940, Heft 4/6; volgens hem zijn de hierbij gaande afbeeldingen niet de originele.

Magnus zegt in zijn boek o.a. dat in Brabant en Vlaanderen de korven gedurende de nacht op reiswagens worden vervoerd en dat in het noorden in September de bijenvolken onder hopen gerstestro of riet ingewinterd worden, welke men met water begiet, daarna laat bevroren en vervolgens met sneeuw bedekt.

Deze beide gebeurtenissen ziet u op de tekeningen afgebeeld (de afbeeldingen, die Armbruster als de originele geeft, zijn nog primitiever).

Op de foto met de reiswagen ziet u nog een imker met kap, bezem en bel een zwerm achtervolgen, verder een overdekte bijenstand.

De bijenwoningen op de andere foto zijn voor het noorden van Europa opvallend, volgens Armbruster zou men vroeger in Jutland liggende korven van stro gebruikt hebben, maar hij denkt dat dit bewerkte boomstammen zijn (Baumklotze). Onze tekening wijkt zeer van de originele af, daar op deze de staande imker geen kan met water maar een puttemmer in zijn hand heeft, verder staat er ook de waterput op.

De liggende bijenwoningen doen denken aan de aarden buizen, welke om de Middenlandse Zee nog in gebruik zijn, hiervan geeft de vierde foto u een beeld. Dit is een deel van een bijenstand van 200 volken. Vier buizen zijn ledig. De vlieggaten van de bewoonde zijn duidelijk te onderscheiden. Tussen de buizen worden de openingen met klei opgevuld, hetgeen goed is voor isolatie.

Deze bijenstand bevindt zich op Cyprus en de foto werd door de in de V. S. wonende heer Georgiou voor ons maandschrift afgestaan.

In een geschiedenisboek voor middelbare scholen vond ik de laatste foto (zie volgende pagina). Volgens Armbruster (*Archiv f.B.* 1939, band 5) is deze afkomstig uit een in 1502 te Straatsburg verschenen uitgave van de *Georgica* van Vergilius (70—19 v. C.).

Deze Romein heeft het vierde boek van zijn *Georgica* geheel aan de bijen gewijd, de tekeningen zijn aan de hand van de tekst gemaakt. Op onze foto ziet U twee aan elkander grenzende bijentuinen, de rechtse imker schept met een enorme lepel een aan de afscheiding zittende zwerm, in de lucht vliegen nog een paar

zwermen, twee van de bijen dragen een kroontje.

In 1948 verscheen in Engeland het boek *Wassail'In Mazers of Mead*. Hierin wordt de geschiedenis van de mede beschreven. Deze honingdrank moet in de oudheid in het noorden van Europa wel algemeen geweest zijn en werd gemaakt voordat bier en wijn er bekend waren. Er moeten toen heel wat bijenvolken gehouden zijn. Uit het boek *Heimskringla*, de sagen der Noorse koningen, wordt de volgende geschiedenis verteld:

Eens, toen koning Fjolne naar Frode in Seeland ging, werd er een groot feest voor hem klaargemaakt en uitnodigingen werden over het gehele land uitgezonden. Frode had een groot huis, daarin bevond zich een groot vat, vele ellen hoog, samengesteld uit grote stukken timmerhout; en dit vat stond in een laag gelegen kamer. Er boven was een vertrek, in de vloer waarvan zich een opening bevond, waardoor vloeistof in het vat gegoten kon worden. Het vat was vol mede, welke zeer sterk was. 's Avonds ging koning Fjodne met zijn gevolg in de hiernaast gelegen kamer slapen. 's Nachts moest hij naar een zekere gelegenheid, hij was zeer slaperig en flink dronken. Toen hij naar zijn kamer terug wilde gaan, nam hij de verkeerde deur, gleed uit en viel in het vat met mede en verdronk hierin jammerlijk.

In la Gazette Apicole 1951/1 vinden we het volgende aardige verhaal:

Een gelukkig leven.

Een jong Frans student bezocht in zijn vakantie zijn grootvader, een bijenhouder. De jongeman kon zich niet indenken hoe men aan zo'n liefhebberij kan komen en, terwijl de oude man bezig was honing uit een kast te nemen, stelde zijn kleinzoon de vraag:

Hoe bent u imker geworden, grootvader?

Deze staakte zijn werkzaamheden en keek lang om zich heen. Zijn blik gleed langs de kasten, over de naastbijzijnde heuvel, bedekt met thym en rosmarijn, over de bijen die vloeibare zonnescijn maakten. Daarna gingen zijn blikken omhoog, langs de grote balken tot aan het dak. Toen, schijnbaar voldaan over zijn onderzoek en hierdoor versterkt, kreeg de student dit antwoord, dat hij nooit vergeten zou:

Mijn God, ik weet het niet, mijn jongen, ik geloof dat het een gelukkig toeval was.

Jékavé.

Laagkieps- prijsvraag voor de Dames

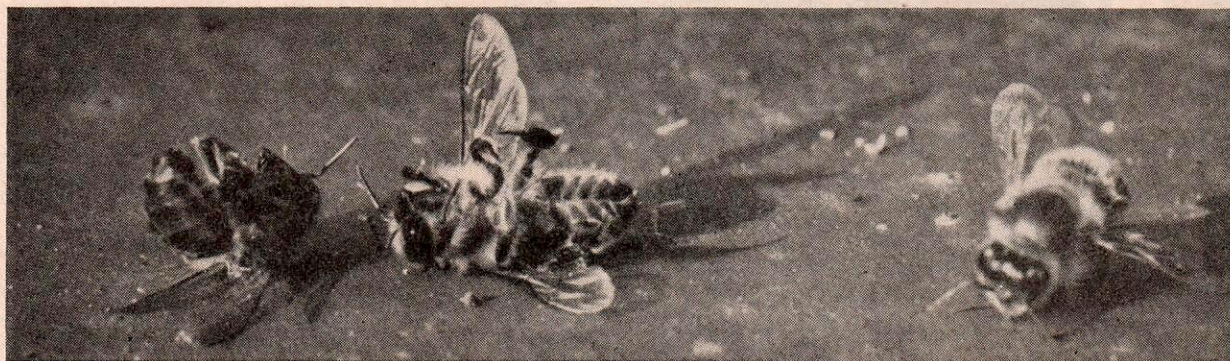

DAMES,

Op welk eiland werd bovenstaande foto genomen? De bijenkast zal u niet veel zeggen. De poes, die zo statig ligt te zonnen, zou u op weg kunnen helpen... als ze spreken kon. In een van de laatste maandschriften werd de naam van het eiland genoemd.

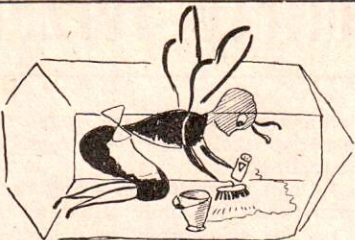
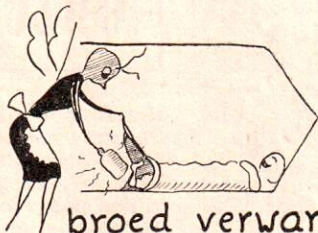
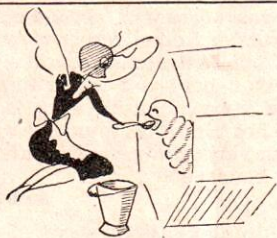
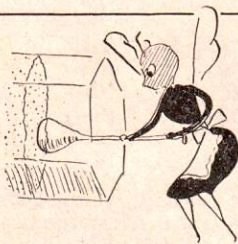
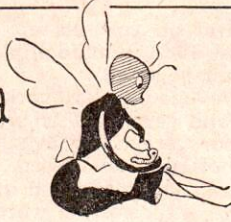
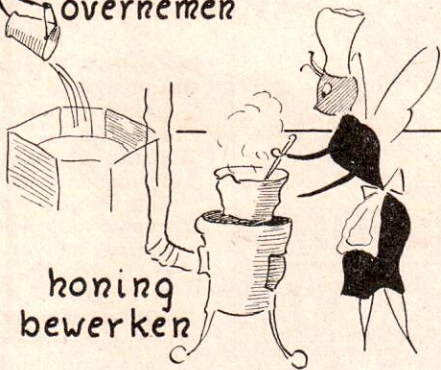
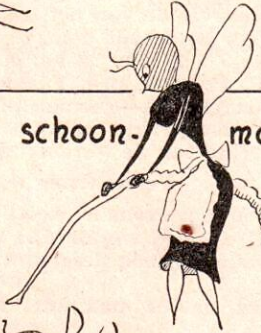
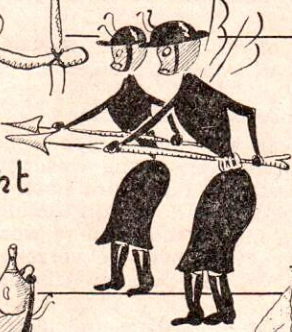
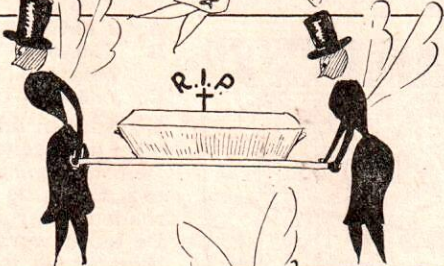
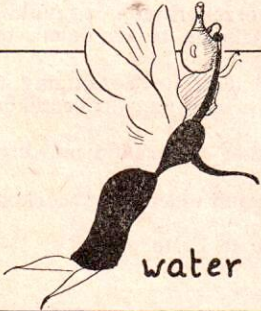
Oplossingen vóór 10 Januari 1953 te zenden aan het Bijenhuis te Wageningen. De jury wordt als van ouds gevormd door de heren Nar de Dar en Luistervink. Onder de inzendsters van goede oplossingen zal weer een doosje bonbons worden verloot.

Jékavé.

De bijen, die gedurende de winter sneuvelen, worden naar buiten gesleept zodra er een dag met vliegweer komt.

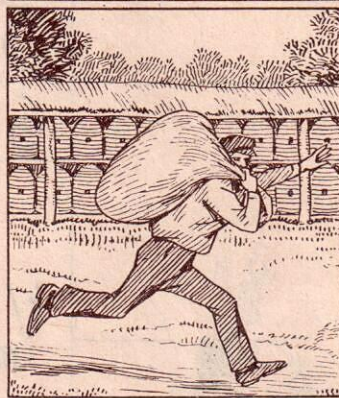
(Foto: Bijenhuis)

cellen poetsen broed verwarmen	1 2
oud broed voeren 	3 4 5
 stuifmeel aanstampen honing overnemen	6 t/m.
jong broed voeren honing bewerken 	12
 bouwen schoon- maak verkenning vluchten 	13 t/m.
wacht stuifmeel R.I.O 	16 17 t/m.
water honing 	21 22 t/m †

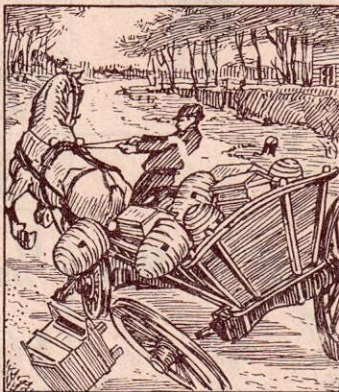
BRAND

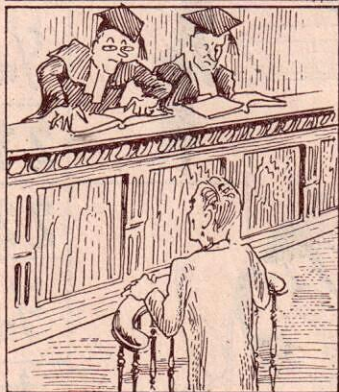
DIEFSTAL

VERVOER

WETT. AANSPR.

Onze collectieve verzekering

Het Hoofdbestuur heeft onze collectieve verzekering tegen schade door brand, diefstal, vervoer en wettelijke aansprakelijkheid verlengd.

Hier volgen de voornaamste bepalingen.

De verzekering geschiedt op basis van de onder berusting van het Hoofdbestuur zijnde polisvoorwaarden; hieraan is het volgende ontleend:

Het maximum bedrag per lid en per gelegenheid is gesteld op f 12.500,—.

Verzekerd zijn de bijenkasten en -korven, met inhoud, bijenstallen, honing-, suiker- en wasvoorraden, gereedschappen en benodigdheden tot het imkerbedrijf behorende, welke zich onverschillig waar in Nederland bevinden.

Indien leden over minstens 10 volken beschikken en men hiervoor in het bezit is van een eigen berg- en werkruimte of tuinhuisje, zijn ook deze gebouwtjes verzekerd. De vergoeding hiervoor is aan bepaalde normen, welke tussen Assuradeuren en het Hoofdbestuur zijn overeengekomen, gebonden.

Als maximum vergoeding voor 1e klasse goed bevolkte kasten en korven gelden de volgende bedragen:

	Febr./April	Mei/Sept.	Oct./Jan.
Simplexkasten	40.—	50.—	30.—
Simplexkasten met broedkamers, honing- kamers en separator	40.—	75.—	30.—
Albertikast	50.—	80.—	40.—
gewone korf	12.—	20.—	10.—
boogkorf, 16 raams	20.—	32.—	16.—
boogkorf, 12 raams	16.—	28.—	12.—
boogkorf, 9 raams	15.—	26.—	10.—

De risico's, waartegen verzekerd is, zijn hieronder beknopt weergegeven:

Brandgevaar: (waaronder ook blikseminslag), volgens Amsterdamse Beurs-Brandpolisvoorwaarden met insluiting van 't explosie-risico op usantiële condities.

Diefstal: van bijenkasten en -korven, zowel op reis als op de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen. (Van diefstal dient onmiddellijk ook de plaatselijke Politie-autoriteiten kennis te worden gegeven).

Vervoer: mits het middel van vervoer een evenement is overkomen (b.v. aanrijding, aanvaring, te water raken, in brand geraken, het breken van een as etc.). Het z.g. „warmlopen” komt niet voor vergoeding in aanmerking. Mede gedekt is schade ontstaan tijdens het laden en lossen.

(Bij schaden het gevolg zijnde van het transport der bijen moet door het lid ook de vervoerder voor de schade aansprakelijk gesteld worden).

Schaden moeten binnen 3 x 24 uur na het constateren daarvan worden aangemeld bij de heer F. C. Peypers, p/a. Fa. de Waal & Zoon, Rokin 75—79 te Amsterdam. Schaden onder f 10.— komen niet ten laste der verzekering.

Leden, die zelf voor verzekering hunner bezittingen hebben zorggedragen kunnen aan de verzekering van de Vereniging uiteraard geen rechten ontleenen.

Verzekering tegen Wettelijke Aansprakelijkheid.

De verzekering der leden tegen schade, welke in verband met hun hoedanigheid als bijenhouder aan lijf en goed van derden wordt toegebracht, bleek eveneens in een behoefte te voorzien en ook deze verzekering zal in onveranderde vorm worden bestendigd.

Er wordt aan herinnerd, dat de maximum vergoedingen bij deze verzekering als volgt zijn:

- A. f 10.000.— lichamelijk letsel of dood van één persoon bij één gebeurtenis;
- B. f 50.000.— lichamelijk letsel of dood van meerdere personen bij één gebeurtenis;
- C. f 5.000.— schade aan eigendommen van derden.

Ingeval een lid wordt aangesproken voor aan derden toegebrachte schade, mag door hem generlei toezegging inzake vergoeding worden gedaan.

De betreffende aansprakelijkheidsstelling dient direct aan de heer F. C. Peypers, p/a. Firma de Waal & Zoon, Rokin 75—79 te Amsterdam, te worden doorgezonden, waarna voor afhandeling met de betrokkene wordt zorggedragen.

De leden wordt verzocht deze gegevens over de verzekeringen zorgvuldig te bewaren en ingeval van schade volgens de aanwijzingen te handelen, opdat hun rechten niet verloren gaan.

Het zal de leden duidelijk zijn dat de premie, die door de Vereniging moet worden betaald, nauw samenhangt met het schadeverloop van de verzekering. Wij verzoeken de leden dan ook dringend om:

1. de nodige zorgen aan hun eigendommen te besteden in verband met brandgevaar;
2. voor toezicht te zorgen bij het plaatsen van hun bijen elders, ter voorkoming van diefstal;
3. bij vervoer de nodige zorg aan kasten en korven te besteden.

Hierdoor zullen schaden zoveel mogelijk worden beperkt, waardoor aan de Vereniging een wederdienst wordt bewezen, welke uiteindelijk de Verenigingskas ten goede komt, doordat de premie zo laag mogelijk kan worden gehouden.

In verband daarmee zullen dan ook schaden, die minder dan f 10 bedragen, niet worden vergoed.

De leden, die hun contributie niet vóór 1 Januari hebben betaald, zijn niet verzekerd. Voor deze leden gaat de verzekering weer in nadat de achterstallige contributie is betaald. Het is dus van groot belang om de contributie tijdig te voldoen.

Men is, zonder dat hiervoor premie behoeft te worden betaald, automatisch verzekerd.

Aan welke voorwaarden moet worden voldaan om verzekerd te zijn?

1. Men moet lid zijn van onze Vereniging.
2. Men moet tijdig zijn contributie hebben betaald.
3. Men moet de suiker, die men voor zijn bijen nodig heeft, van onze Vereniging betrekken. Wie een keer geen suiker nodig heeft is natuurlijk evengoed verzekerd; deze bepaling is gemaakt om te voorkomen dat men enkel lid wordt van onze Vereniging om gratis verzekerd te zijn, terwijl men zijn suiker elders betreft.

Bijen bij kasfruit

Afdelingen of imkers, die bijen bij het kasfruit willen plaatsen, kunnen dat vóór 15 Januari opgeven aan de heer C. Pater, Achterdijk 26 te Bunnik. Het vervoer is voor rekening van de imker; de vergoeding die de imker ontvangt bedraagt f 12,— voor kasten en f 11,— voor korven, kleine kasten of goede 6-raams volkjes. De regeling voor het vollegrondsfruit wordt nog nader bekend gemaakt.

VOOR ONZE Imkersvrouwen

Hiermee openen we een rubriekje voor de dames. Er zijn heel wat plannen voor deze rubriek, maar dat neemt niet weg, dat suggesties van de kant van onze lezeressen om een bepaald onderwerp te behandelen, van harte welkom zijn.
Red.

Honing-vruchtensla

De honing-vruchtensla van dit recept bestaat wel hoofdzakelijk uit vruchten, maar de combinatie van honing en citroensap geeft er een zeer speciale, fijn genuanceerde smaak aan.

Voor 4 personen is nodig:

- 2/3 liter yoghurt;
- 1 appel en 3 peren of 4 appels van middelmatige grootte; een weinig bruine basterdsuiker;
- 50 gram rozijnen (neem liever geen krenten!);
- 50 gram vloeibare, niet te sterk smakende honing, liefst koolzaadhoning of een zachte zomerhoning;
- een beetje zwarte-, rode- of gemengde bessensap of, wat heel lekker is, vlierbessensap.

Bereiding:

Drie uren voordat u het gerecht wilt gebruiken wast u de rozijnen en zet ze in een beetje lauw water te weken.

U legt een stukje kaasdoek, dat elke imkersvrouw wel heeft, in een vergiet. Het vergiet in een pan of bakje zetten. Dan stort u de yoghurt op het kaasdoek en laat die uitlekken.

Vlak voor het gebruik de citroen uitpersen en de appel en de peren schillen, klokhuizen verwijderen en in kleine stukjes snijden.

Nu mengt U alles goed dooreen in het schaalje met de rozijnen, voegt de honing er bij en giet er zoveel bessensap op dat het mengsel bijna onder het bessensap staat.

U hebt nu een verrukkelijk vruchtenslaatje, dat u ook als bowl kunt serveren.

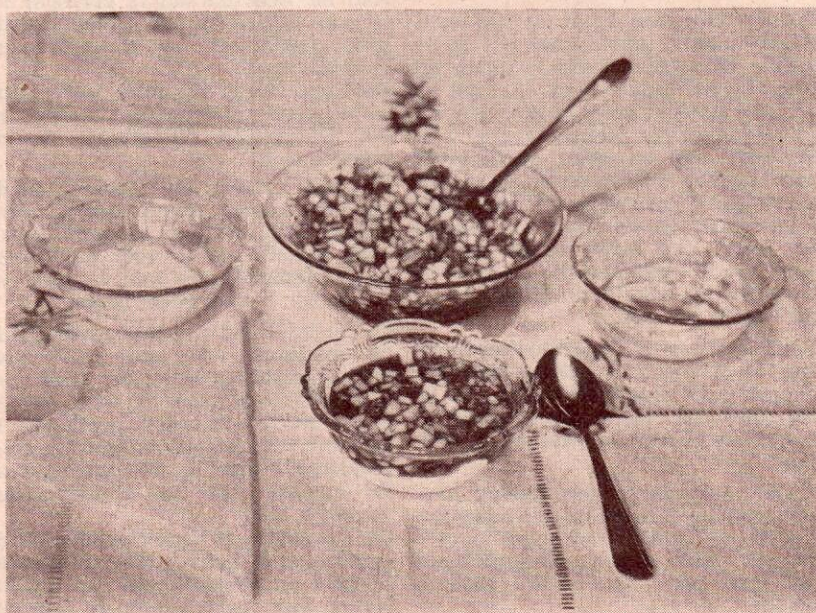
Als nagerecht kunt u het met yoghurt opdienen. Het aardigst is wel de yoghurt in gelijke porties in glazen schaaltes of yoghurtkommetjes te verdelen. Hierover strooit u gelijkmatig een beetje bruine basterdsuiker en daarover de vruchtensla.

Dit is een heerlijk gerecht, met allerlei prima eigenschappen. Het is gezond en voedzaam en men wordt er niet dik van. Het geeft weinig werk, want er behoeft niet voor te worden gekookt en we hebben dus ook weinig afwas.

Bovendien is er bijna niemand die op deze manier niet van yoghurt houdt. En het beste van alles is wel, dat onze heerlijke honing in deze vruchtensla een onmisbare plaats inneemt.

Ik wens u smakelijk eten!

C. T.

INGEZONDEN STUKKEN

BESPUITINGEN NOORD-OOST POLDER

Geachte Redactie,

Naar aanleiding van de ingezonden stukken in het Groentje over plaatsing van bijen in de N.O.P. zou ik gaarne enige plaatsruimte willen vragen. Ik kan mij heel goed voorstellen dat na de onaangename ervaringen en tegenslagen van het afgelopen jaar de tongen en ook de pennen zijn losgekomen. Ik stel voorop dat wie werkt ook fouten maakt en dat het goed is dat er op die fouten wordt gewezen.

Ik ben het echter niet eens met het schrijven van de heer Merkuur in het Julinumnummer van ons blad. Wel is het juist dat de plaatsing van deze bijenvolken niet door mijn bemiddeling geschiedde. De volken stonden tegenover het koolzaad van de Directie en dat was de heer Merkuur bekend en dat risico heeft hij dus aanvaard. In de vergunning, die ik de heer Merkuur vroegtijdig had gezonden, werd trouwens nadrukkelijk op dat gevaar gewezen.

Nu begrijp ik wel dat de kosten van een vergunning in deze tijd zwaar wegen, maar men kan toch van niemand verwachten dat hij zonder beloning gaat werken. Als men niet van mijn diensten gebruik maakt heb ik van mijn kant ook geen verplichtingen.

Dat men zonder betaling bijen plaatst bij koolzaad van de Staat keur ik af, omdat anderen, die ook hetzelfde koolzaad door hun bijen laten bevliesen, daarvoor wel betalen.

Dat de bijen, die, naar ik gezegd had, op 26 April door de afd. Wollega op de bewuste kavel zouden worden geplaatst, er op 5 Mei nog niet stonden is eigenlijk mijn zaak; ze zijn in verband met het grote gevaar dat daar dreigde naar een andere kavel gezonden. Ik wist dat de keverplaag op genoemde kavel enorm was.

Er zouden nog meer bewijzen kunnen worden aangebracht dat alles gedaan wordt om ongelukken te voorkomen, zowel door de Directie als door mij. Ik wil het echter hierbij laten.

Bijen houden in de N.O.P. is heel goed mogelijk, maar langs de weg van overleg.

Oldelamer.

E. WIETSMa,

Toezichthoudend imker N.O.P.

In Memoriam J. van der Bend

Op 31 October 1952 is de heer Jan van der Bend in de ouderdom van 71 jaar, na een leven vol moeite en strijd, in volle vrede ontslapen.

Op 30 November 1920 werd de heer van der Bend door het Hoofdbestuur benoemd tot boekhouder der Vereniging.

Met ingang van 1 October 1924 werd hij benoemd tot tijdelijk

directeur van de afdeling Handel.

Op 16 November 1925 volgde zijn benoeming tot directeur-boekhouder.

In 1948 werd hem, enige tijd na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, op de meest eervolle wijze ontslag verleend.

De heer van der Bend heeft geen gemakkelijke taak gehad, vooral in de oorlogsjaren is zijn werk voor onze Vereniging zeer moeilijk geweest. De zorg en de toewijding waarmee hij zijn taak heeft verricht, hebben ieders bewondering afgedwongen en onder zijn rustige en bekwame leiding is de handelsinstelling van onze Vereniging geleidelijk uitgegroeid tot een instelling van grote betekenis voor de Nederlandse bijenteelt.

Op 4 November is hij op de begraafplaats te Wageningen ter ruste gelegd. Namens de Nederlandse imkers hebben onze Algemeen Voorzitter en enkele leden van het Hoofdbestuur hem de laatste eer bewezen.

Hij ruste in vrede.

HET HOOFDBESTUUR.

Officiële

mede-
delingen

HOOFDBESTUURSVERGADERING 17 OCTOBER 1952

Het Hoofdbestuur heeft tot zijn leedwezen moeten constateren, dat op de laatste Algemene Vergaderingen tal van afgevaardigden, ook uit niet zo ver van Utrecht gelegen plaatsen, na de middagpauze bleken te zijn vertrokken; als er geen verbetering komt zal het Hoofdbestuur daartegen maatregelen overwegen. Omdat vele afgevaardigden op Zaterdag slechts een halve dag behoeven te verzuiimen wordt besloten de Algemene Vergadering ook in de toekomst op die dag te houden.

De Imkersdag en Honingtentoonstelling te Breda zijn uitmuntend geslaagd; dank wordt gebracht aan de organisatoren. De volgende Imkersdag zal te Hilversum worden gehouden.

Besloten wordt de verzekering voor bijenvolken, -stallen en gereedschappen en de W.A.-verzekering te verlengen. Voor nadere mededelingen ziet men blz. 194 van dit Maandschrift.

Afdeling Handel zal honingbokalen laten aanmaken die breder (en lager) zijn dan de tegenwoordige jampot.

De door de Bedrijfsraad aangevraagde Overheidssteun voor de bijenteelt wordt uitvoerig besproken. De voornaamste wensen zijn: subsidie op de suikerprijs en steun aan beginnende imkers.

Aan de Bedrijfsraad is verzocht na te gaan of ook op het gebied van de productschappen iets moet worden ondernomen.

Besloten wordt dat onze Vereniging zo mogelijk zal toetreden als lid van het Koninklijk Nederlands Landbouwcomité.

De aspecten van de bijenteelt in de streken waarin komkommers worden geteeld, worden opnieuw onder ogen gezien; als er voor de imkers in die gebieden iets kan worden gedaan, zal het worden gedaan.

De Bedrijfsraad wordt geadviseerd in de bepalingen voor huur en verhuur van bijenvolken voor het fruit niet vast te stellen, dat bijen in de boomgaard moeten worden geplaatst; in verband met bespuitingsgevaar moet plaatsing buiten de boomgaard naar de mening van het Hoofdbestuur mogelijk zijn.

De afdelingen is verzocht het Hoofdbestuur in te lichten over de wenselijkheid en mogelijkheid van het instellen van spuitwachten in hun ge-

bied; de berichten van de afdelingen zullen worden afgewacht.

Op verzoek van de Voorzitter was de heer Wietsma aanwezig om het Hoofdbestuur in te lichten en van advies te dienen omtrent de bespuitingen in de Noord-Oost-Polder. Op blz. 183 van dit nummer staan nadere mededelingen.

Contact met de afdeling Voorlichting van het Ministerie van Landbouw en met de Omroepverenigingen heeft er toe geleid dat in 1953 ook voor de radio over bijen zal worden gesproken; ook met de televisiestichting is contact opgenomen.

In de plaats van de heer van Rooijen is de heer Vink benoemd tot lid van het Dagelijks Bestuur en tot vicevoorzitter; in de plaats van de heer Meijer wordt de heer van der Sande gekozen als lid van de Commissie afdeling Handel. Beide aftredende heren hadden bedankt omdat zij het onjuist oordeelden, dat in de commissies, die het Dagelijks Bestuur adviseren, leden van datzelfde bestuur zitting hebben.

Aan de hand van het besprokene op de Algemene Vergadering wordt de situatie op de honingmarkt opnieuw grondig besproken. Er is in 1951 geen Nederlandse honing onverkocht gebleven, doch de prijzen zijn te laag. De statistische gegevens over 1952 worden onder ogen gezien; er worden geen grote veranderingen geconstateerd.

Voorbeeld van een doelmatig

Bevruchtungskastje

Zie
werktekening.

Dit model is bij de afdeling Assen thans vier jaar in gebruik en voldoet uitstekend.

Het kastje is gemaakt van hout, dat 1½ cm dik is. De wervel aan de voorzijde kan worden vastgezet met behulp van een schroefoogje.

In **verticale** stand sluit ze het vlieggat af, terwijl in **horizontale** stand de twee ventilatie-openingen zijn afgesloten.

(Foto: Bijenhuis)

Deze openingen worden aan de binnenzijde van de kast afgesloten met fijnmazig gaas.

Om vervliegen van de jonge koningin te voorkomen, worden de wervels van verschillende kastjes in diverse kleuren geverfd.

Aan de binnenzijde van de vliegopening wordt een **darrenrooster** (geen moerrooster) aangebracht. Deze darrenroosters zijn verkrijgbaar bij de heer H. J. Lohuis te Albergen (O.), Almelostraat 62.

Om warmteverlies te voorkomen wordt het kastje aan de bovenkant afgedekt met een zachtboard plaat.

Het deksel is van stevig zink en sluit over de boardplaat en de bovenkant van het kastje. In de vóór- en achterrind van het deksel is een gaatje geboord. Met behulp van twee houtschroeven kan zodoende het deksel worden vastgeschroefd op het kastje.

Het is geheel ingericht voor vier raampjes. Drie voor de bijenhuishouding, terwijl het vierde raampje is ingericht als **voertrog**. Tot enkele centimeters onder de toplat, is hiervoor ter weerszijden van het raampje een aluminium- of zink plaatje aangebracht.

De raampjes hebben zodanige afmeting, dat twee kunnen worden samengevoegd tot één Simplex broedraam. Hiervoor is boven de toplat een verschuifbaar latje aangebracht, dat met behulp van twee U-vormig gebogen ijzertjes aan de toplat wordt bevestigd. Op dezelfde manier worden de twee raampjes zijdelings met elkaar verbonden.

Raampjes met broed, die van het bevruchtungsstation terugkomen kunnen zodoende twee aan twee in een normale kast worden overgehangen.

Het is zaak, dat de raampjes tijdens het vervoer klem staan. Dit is bereikt met behulp van twee half cirkelvormig uitgezaagde houtjes, die aan de vóór- en achterzijde op de bodem van het kastje worden bevestigd. Aan de bovenkant kunnen de raampjes met krammen ter weerszijden worden vastgezet.

Voor verzending kunnen de kastjes met behulp van draad of stevig touw vier bij vier tot één colli worden samengebonden. Een krat is dan overbodig.

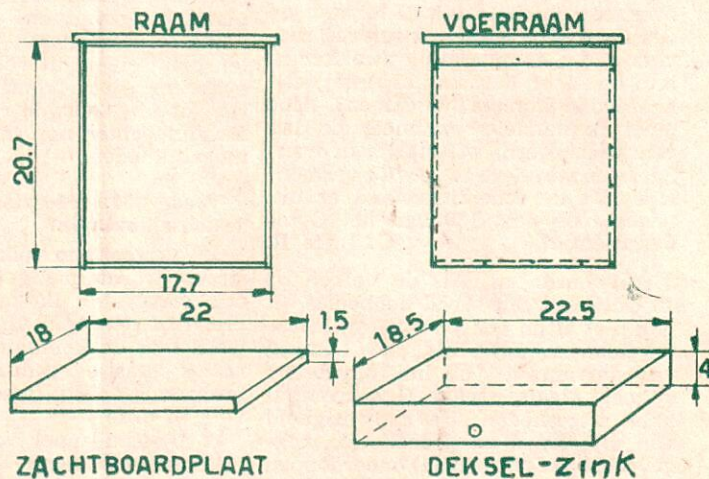
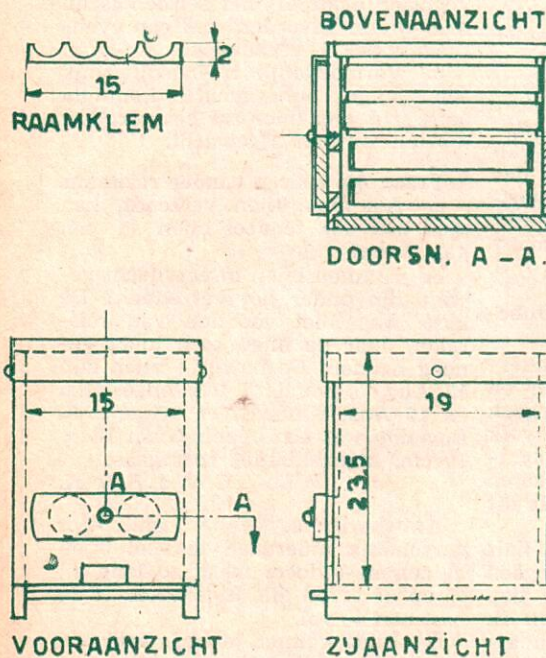
Daar het bodemvlak van het kastje nagenoeg vierkant is, staat het ook op gras zeer stevig.

Ik hoop dat onze bijenhouders over het gehele land in de komende wintermanden tientallen bevruchtungskastjes gaan maken.

Op Schiermonnikoog en Ameland is nog plaats vrij.

Assen.

J. DE RUITER.

SCHAAL 1:8.

HET HONINGJAAR 1952

De uitwintering van de volken was matig tot goed en de voorjaarsontwikkeling was matig. Het honinggewin op **fruit en paardebloemen** was matig tot goed.

In het Noorden van het land was zeer weinig **koolzaad** uitgezaaid, doch de honingooft was er goed. In de N.O.-Polder was de honingooft op het koolzaad goed tot zeer goed, doch er was veel verlies van bijen door besputingen. In Noord-Holland was de oogst op het koolzaad matig en op de Zuidhollandse en Zeeuwse eilanden matig tot slecht.

De **zomerdracht** was over vrijwel het gehele land goed tot zeer goed.

De **witte klaver** heeft plaatselijk goed honing gegeven doch in het Noorden was de oogst slecht als gevolg van te lage temperaturen. In Friesland gaf de witte klaver voor het vierde jaar in successie geen honing. In het Zuiden van het land echter was de oogst goed.

De **lucerne** gaf op enkele plaatsen een overschot, deze teelt is echter zeer plaatselijk.

Waar **korenbloemen** waren gaven deze een flink overschot, vooral in het Zuiden van het land, waar de boeren de imkers goed gezind schijnen te zijn!

De **lindedracht** was op enkele plaatsen goed doch over het algemeen zeer matig tot slecht.

De **dopheide** gaf in verschillende delen van het land een matig overschot, zo van 10 à 15 pond per volk, doch deze honing wordt meestal niet afzonderlijk geoogst en komt daardoor door de heidehoning, waardoor deze gemakkelijk te slingeren was.

De **struikheide** deed het op de Veluwe matig tot goed, doch zo erg als het in de dagbladen werd uitgebazuind was het beslist niet. Drente liet geheel verstek gaan wat aan het optreden van het heidehaantje en te lage temperaturen geweten moet worden. Bewijs: zelfs velden, die goed bloeiden, gaven niets. Ook in het Zuiden van het land was de oogst op de heide erg matig tot slecht, er zijn volken op de heide verhongerd.

De gevolgen van de slechte oogst zijn: zwakke volken met zeer weinig of geen broed en zeer weinig of geen stuifmeel.

Tijdens het opvoeren was het weer erbarmelijk slecht, zodat er ook toen weinig of geen stuifmeel binnenkwam. We vrezen dat dit op vele plaatsen een slechte uitwintering tot gevolg zal hebben.

Al met al was 1952 een matig bijen- en honingjaar.

S.

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek te zenden aan het Bijenhuis te Wageningen.

Vraag 60: Moerloosheid. Verenigen van volken.

a. Op 13 October kon ik in 3 van mijn 6 kastvolken geen broed of moer vinden. Drie weken tevoren had ik mijn kastvolken versterkt met afgesalpeterde bijen. Bij een van de 3 genoemde volken bemerkte ik nieuw gebouwde darrenraat. In één van mijn korven ook, maar dat heb ik uitgedrooken en het volk met een ander volk met moer versterkt. In een tweede kast waarin geen moer te vinden was ontdekte ik koninginndoppen, het kwam me voor dat er koninginnen uitgelopen waren en dat de doppen werden weggevreten. Zijn deze volken moerloos? Wat moet ik doen?

b. In de vragenrubriek las ik over een dubbel volk. Zou men op een dergelijke wijze ook een reservevolkje, dat aanmerkelijk zwakker is, b.v. op 4 of 6 raampjes, met een hoofdvolk kunnen verenigen? Hoe moet ik handelen wanneer ik dan een kunstzwerm wil maken of wanneer een van deze twee wil zwermen? Hoe ziet de scheidingswand er uit, bedoeld op pag. 159 van het Octobergroentje?

G. L. te R.

Antwoord: a. Als de volken op 13 October geen broed hebben is dit nog niet altijd een bewijs van moerloosheid, evenmin als het bouwen van darrenraat (bij het opvoeren) op een plaats, waar U darrenraat hebt uitgesneden. De aanwezigheid van uitgelopen en gedeeltelijk weggevreten (afgeknaagde) moerdoppen wijst echter op een plaats gehad hebbende moerwisseling en als dit in October is geschied, zal de jonge moer niet bevrucht zijn. Het beste

is te wachten tot het voorjaar (eind Maart of begin April) en dan de volken, welke geen goede moer hebben, te verenigen met goede volken. Als er eind Maart geen fijn broed aanwezig is, deugen de moeren niet of de volken zijn moerloos. Is er wel een moer (onbevrucht), dan dient deze vóór de vereniging te worden verwijderd.

b. In het door U bedoelde geval kan inderdaad het reservevolkje met een hoofdvolk worden verenigd. De scheidingswand tussen de twee volken moet deze wel volkomen afscheiden, behalve dan dat het gaasvenster in die scheidingswand enig contact tussen de bijen van beide volken mogelijk maakt. Een kunstzwerm kan later heel gemakkelijk worden gemaakt door één van de moeren met twee of drie broedramen en aangevuld met ramen kunststraat in een nieuwe kast te plaatsen, deze op de oude plaats te zetten, het hoofdvolk een nieuwe plaats te geven en de scheidingsplank te verwijderen. De opengevallen plaatsen in dit volk worden dan eveneens door ramen met kunststraat of uitgebouwde raat aangevuld. Er zijn echter nog tal van andere mogelijkheden.

S.

Vraag 61: Moerloosheid. Onbevruchte koningin?

a. Ik voer een volk op, de suikerstroop wordt gretig opgenomen en ook verzegeld. Ik kan echter geen broed of koningin vinden. Het volk werd met de koningin op een achtraams kastje gedaan. De bijen brengen geen stuifmeel mede. Is dit volk in orde?

b. In een ander volk waren half October nog darren aanwezig, geen broed of eitjes. De koningin liep met veel haast over de ramen. Ik ontdekte een uitgelopen en een afgebeten moerdop. De verwisseling

moet volgens mij op de heide hebben plaatsgehad. Het volk brengt geen stuifmeel thuis doch verzegelt de suikerstroop wel. Is de koningin bevrucht?

M. J. V. te M.

Antwoord: a. De afwezigheid van broed in de loop van October is geen bewijs van moerloosheid. Wanneer is de suikerstroop toegediend? Als dit geschied is in het laatst van September en daarvóór de moer nog aan de leg was, dan zou er half October nog broed aanwezig moeten zijn. Het gretig ophalen van het voedsel en het verzegelen zijn gunstige tekenen. Het niet halen van stuifmeel is een ongunstig teken, tenzij er geen bloemen meer in de buurt te bereiken zijn. Wacht het voorjaar maar af: het seizoen is nu toch te ver gevorderd om een eventueel euvel te verhelpen.

b. Vermoedelijk is in dit volk een jonge onbevruchte koningin aanwezig. Ook hier zal het voorjaar moeten worden afgewacht.

S.

Vraag 62: Reizen zonder reisraam.

a. Als men bijen verzendt, kan men dan ook te veel bijen in een kast doen?

b. Kunnen bijen in één nacht gestikt zijn onder het verzenden? De kast was niet voorzien van reisraam, daar de bijen toch lucht genoeg hadden. De bewuste bijen zijn 12 Aug. 's avonds 7 uur opgesloten en 13 Aug. 8 uur weer vrijgelaten. Bovenop was een opening van 10 x 10 cm, afgedekt met horregas.

C. v. d. S. te K.

Antwoord: a. Men kan voor verzending inderdaad te veel bijen in een kast doen, maar zo lang zij er op de stand alle in trekken is de kast niet te vol.

b. Bijen kunnen in één nacht ongetwijfeld gestikt zijn, als men met

sterke volken reist zonder dat een reisraam is aangebracht. De wijze van vervoer is hierbij van grote invloed, alsmede de tijd van het jaar, dus de temperatuur, en de wijze van behandeling tijdens de reis. In Augustus kan men echter geen sterke volken per trein vervoeren zonder dat een doelmatig reisraam is aangebracht. Een gaatje voorzien van horregeas is dan niet voldoende. Was dit horregeas niet grotendeels dichtgekit? S.

Vraag 63: Wasopbrengst van oude raten.

Een collega, die zelf zijn was smelt, zegt dat hij er twee maal zoveel was uit haalt als er aan kunst-raat is ingegaan. Ik zelf haal slechts 150% en meen daarmee een hele Piet te zijn. Mijn ervaring is dat oude raten meer was bevatten dan jonge; in de leerboeken heb ik wel eens het tegendeel gelezen. J. T. te V.

Antwoord: Oude raten, en vooral die, welke aan vocht blootgesteld zijn geweest, bevatten minder was dan jonge raten. De hoeveelheid was, die men bij het smelten van raten verkrijgt, is mede afhankelijk van de samenstelling van de raat. Honingraten, die geheel of gedeeltelijk verlengde, dus diepere cellen bevatten en aan de randen meestal ook verdikt zijn, zullen méér was opleveren dan broedraten, van welke de cellen niet dieper zijn dan voor het broeden doelmatig is. Ook de wijze van bewerking van de was is op de hoeveelheid van het eindproduct van invloed. Als U gemiddeld 1½ maal zoveel was verkrijgt als aan kunststraat is gebruikt, kunt U zeer tevreden zijn. S.

Afdelingsberichten

AFD. UGCHELEN

Op 11 November hield onze afdeling de eindles van de cursus in bijenteelt. Voorzitter C. Quartel sprak een bijzonder woord van welkom tot ons ere-lid de heer Nyholt en de heren Verhoeven, van Aarst en de afgevaardigden der afd. Apeldoorn. Onder toezicht van de heer van Aarst werden de cursisten geëxamineerd. Ze gaven blijk het onderwijs met vrucht te hebben gevolgd, de antwoorden kwamen vlug en duidelijk en de volgende heren kregen het diploma: J. Boom, H. Borren, W. F. van Breda, J. Finkers, T. Klopman, G. Kool, E. Kruitbosch, A. J. Th. Mensing, D. A. Naafs, C. Quartel, F. de Vries, F. Mende en J. Witteveen.

De heer Kruitbosch bood namens de cursisten de heer Verhoeven een prachtige asbak aan en dankte voor de prettige en leerzame lessen.

Na de pauze werd de film „de Honingbij” vertoond en daarna hield de heer Groen-veld een praatje over bijzonderheden die op deze film te zien zijn. Hij besprak vooral de merkwaardige bouw van enkele bloemen die op de film te zien zijn en de eigenschappen en levensgewoonten van de bijen die van nut zijn voor de bestuiving der bloemen, zoals hun taal, bloemvastheid enz.

Hierna werd de film nogmaals vertoond en tot slot was er gelegenheid vragen te stellen, waarvan een druk gebruik werd gemaakt.

Met een dankwoord aan alle aanwezigen werd de avond gesloten.

J. WITTEVEEN, Secr.

AFDELING HEILOO EN OMSTREKEN

Op 4 November 1952 overleed ons oudste lid, de heer H. J. RUYGH. Hij was jarenlang een bekwaam en ijverig secretaris van de afdeling Heiloo en tot aan zijn dood bestuurslid. Door 't Hoofdbestuur werden zijn verdiensten voor onze Vereniging gewaardeerd door het uitreiken van de Gouden Verenigingsmedaille. Met een verbazen-de vitaliteit was de heer Ruygh steeds een voorbeeld voor jongere bestuursleden en leden in het trouw bezoeken van vergaderingen, praktische lessen, lezingen en cursussen. In 1951 behaalde hij op 78-jarige leeftijd het diploma voor praktisch imker en in de winter 1951—1952 volgde hij voor de derde maal een cursus voor gevorderden. In de afgelopen zomer stortte zijn krachtig gestel plotseling in. Daarna ging hij snel achteruit en Vrijdag 7 November werd hij begraven op de Gemeentebegraafplaats te Alkmaar. Hij was een geziene persoon in onze afdeling. Vele leden zullen hem missen. Onze vriend Ruygh ruste in vrede. A. v. d. BERG, Secretaris.

AFDELING ZEIST EN OMSTREKEN

Het Bestuur vervult hierbij de droeve plicht te vermelden dat zijn Voorzitter, de heer

P. S. van 't HOF

op 15 November j.l. op 82-jarige leeftijd vrij plotseling is overleden. De heer Van 't Hof was reeds ruim 12½ jaar Voorzitter van onze afdeling.

Wij bewonderden steeds zijn vitaliteit en activiteit, want ondanks zijn hoge leeftijd was hij bovendien nog actief bestuurslid van enkele andere verenigingen, hoewel hij de laatste tijd steeds meer hinder van zijn kwaal ondervond. Wij zullen hem steeds met waardering blijven gedenken. Hij ruste in vrede.

Namens het Bestuur, G. KRABBENDAM, Secr.

AFD. HIEN DODEWAARD

Op 13 November overleed plotseling onze geachte Voorzitter de heer

JAN WILLEM LOUTER

in de ouderdom van 53 jaar.

Meer dan 25 jaren was hij voorzitter van onze afdeling.

Dat hij ruste in Vrede. Namens Bestuur en leden H. BIJL, secretaris.

AFD. OOSTERHESSELEN

VIERING 40-JARIG BESTAAN

Onze afdeling vierde op Woensdag 12 November j.l. haar 40-jarig bestaan. 's Middags werd voor de kinderen van de scholen een filmvoorstelling gegeven, die zeer in de smaak viel. De kinderen werden met bussen van school gehaald en in de pauze werden ze getrakteerd op een paar heerlijke koeken. Deze geste werd zeer gewaardeerd.

Des avonds werd het feest voortgezet door de leden met hun dames en genodigden. De zaal van Café Deen was tot de nok toe gevuld, toen de voorzitter, de heer A. Meijering, de avond opende. Nadat spreker de aanwezigen hartelijk welkom had geheten, in het bijzonder de heer Timmermans te Assen als Hoofdbestuurslid, de Burgemeester van Oosterhesselen en de afgevaardigden van verschillende zuster-afdelingen werd begonnen met het vertonen van de Verenigingsfilm „Van Immen en Imkers”. In de pauze werd de afdeling door ver-

schillende aanwezigen gefeliciteerd met het 40-jarig jubileum, waarbij tevens door de heer Timmermans de Verenigingsmedaille werd aangeboden. Enkele sprekers belichtten de wijze waarop deze avond was georganiseerd en hadden veel waardering voor de werkzaamheden van de secretaris van de afdeling, de heer J. J. Troost. Inderdaad, hij was de motor van dit feest en de ziel van de afdeling.

Na afloop van de filmvoorstelling zat men nog gezellig een tijdje bijeen en toen de voorzitter tot slot allen dank had gebracht voor hun aanwezigheid, was het inmiddels vrij laat geworden.

AFD. BUSSUM

De afd. Bussum heeft een prachtig clubhuis gebouwd. Nu las ik in het Maandschrift van September 1937 dat ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van de Vereniging een wandbord is uitgegeven en ook ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum in 1947. Dat zou een mooie wandversiering zijn voor ons clubhuis. Ook oude bijenteeltgereedschappen zijn hartelijk welkom. Wie iets te missen heeft in deze geest wordt verzocht het te zenden aan de voorzitter, de heer J. P. A. Coerman, Jozef Israellaan 32 te Bussum.

W. v. d. LUGT.

AFD. BEETSTERZWAAG EN OMSTR.

Op verzoek van enige leden werd 31 Oct. j.l. in Drachten als proef een avondvergadering gehouden, welke gezien de bijna 60 bezoekers wel geslaagd mag worden genoemd. Misschien was dit ook wel te danken aan de films, die er gedraaid werden: eerst een van onze Vereniging: De Honigbij en daarna een iets langere Amerikaanse film over het leven van de bijen.

De secretaris A. Kestlapper gaf een enthousiast verslag van de fruittentoonstelling in Leeuwarden, in verband met de stand der Friese imkers op deze druk bezochte expositie, waar honig aan de detailhandel werd verkocht voor f 1.30 per ½ kg.

De heer R. de Jong gaf een uitvoerig verslag over de gehouden bijenmarkt en bij de rondvraag werd o.a. gevraagd naar de mogelijkheid nog eens weer een bijenteeltcursus te organiseren.

TUINBOUWGIDS 1953

Aan tiende uitgave is bijzondere zorg besteed

Op 1 December verscheen de nieuwe uitgave van de Tuinbouwgids, die dus terstond kan worden geleverd. De lezer kan bij tijdige bestelling reeds in December in het bezit zijn van een exemplaar en zich gedurende de rustige dagen aan het einde van het jaar in het boekwerk verdiepen.

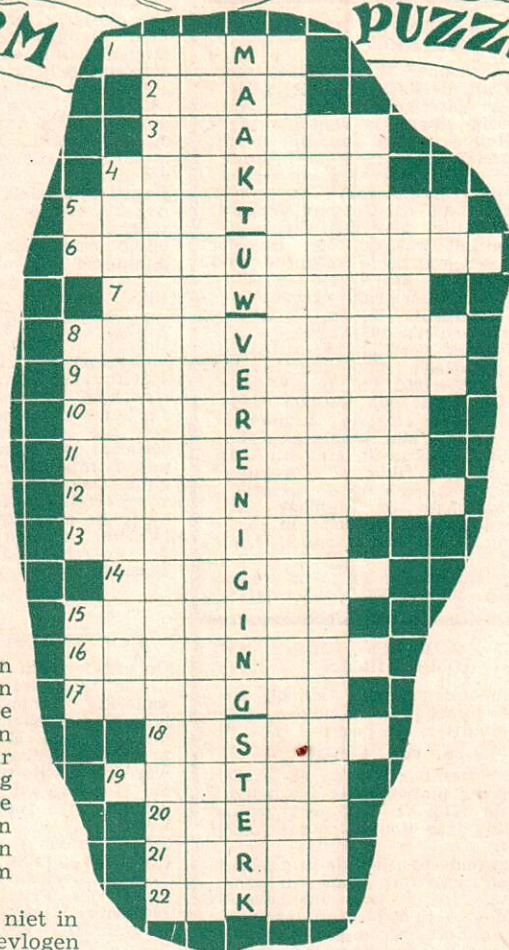
Deze uitgave van de Gids is de tiende, dus een soort jubileumuitgave en daarom is er bijzondere zorg aan besteed. Niet alleen is het waardevol materiaal, dat in de Gids is verwerkt, nog eens terdege kritisch behandeld en zeer overzichtelijk opgesteld, maar vele nieuwe bijdragen van deskundigen verrijken de inhoud. De lezer zal echter vooral getroffen worden door de zeer fraai uitgevoerde kleurenafbeeldingen van verschillende der belangrijkste ziekteverschijnselen. Ook voor de imker is er in deze gids veel wetenswaardigs te vinden.

De prijs van de gids is onveranderd gebleven: f 5,— per stuk, tien of meer exemplaren tegelijk à f 4,—. De luxe uitgave in leren band kost f 7,—.

Bestellingen kunnen worden opgegeven aan de Staatsuitgeverij te 's Gravenhage, bij voorkeur door storting op girorekening 423500.

Wegens het zeer vele werk, dat verbonden was aan het vervaardigen en drukken der kleurenplaten moest de oplage lager worden gesteld om de Gids toch op tijd te laten verschijnen. Ook om deze reden zij tijdige bestelling aanbevolen.

ZWERM PUZZLE

Met Kerstmis krijgen we geen zwermen meer, die krijgen we pas weer over een maand of vijf. Maar het is toch wel prettig ons bij de warme kachel een poosje in de zomer te wanen en ons met een zwerm bezig te houden.

Deze zwerm zal wel niet in een kwartiertje aangevlogen zijn, maar dat doet er niet zoveel toe. Enkele bijen van de zwerm zijn reeds aangevlogen, we moeten trachten de nog rondvliegende bijen (letters) ook op hun plaats te brengen.

Voor de inzenders, die daarin slagen, worden vier prijzen beschikbaar gesteld:

Eerste prijs: waardebon van f 25,—

Tweede prijs: waardebon van f 12,50

Derde prijs: waardebon van f 5,—

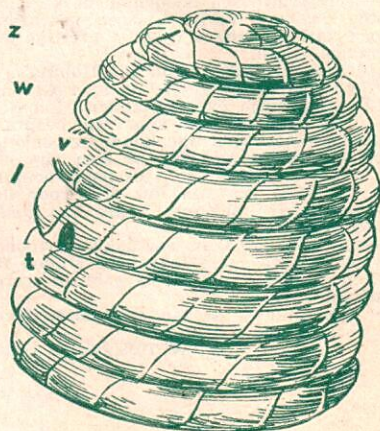
Vierde prijs: waardebon van f 5,—

Deze waardebonnen worden door het Bijenhuis in betaling aangenomen bij het bestellen van bijenboeken of imkersmateriaal. De vierde prijs wordt toegekend voor de best verzorgde of meest originele oplossing.

U behoeft alleen maar de 22 gevraagde woorden onder elkaar op te schrijven en uw oplossing vóór 10 Januari 1953 te zenden aan het Bijenhuis te Wageningen.

1. Bij bouw lopen de raten van zijkant tot zijkant van de kast.
2. Het bouwwerk van de bijen noemen we
3. Maken de bijen een ronde- of een sidderdans dan is er
4. Een korf met een mensengezicht heet
5. Zetten we bijen in de boomgaard, dan overleggen we met de
6. Bijenhouden is een
7. Tussen de 13e en 20e dag zijn onze bijen
8. De koningin wordt tot het leggen van meer eitjes geprikkeld door
9. Celdeksels verwijderen noemt men
10. De taal der bijen werd ontdekt door
11. Een moerloos volk met eitjes maakt
12. Een door de landbouwers niet gewenste drachtplant is de
13. Tussen de honingmaag en de eigenlijke maag bevindt zich een
14. Een tegen muren klimmende drachtplant is de
15. De ontwerper van de Simplexkast heet
16. Een methode voor zwermverhinderend in kasten heet
17. Een methode voor zwermverhinderend in korven is
18. In de maanden Augustus en September veel voorkomende bijenvijanden zijn
19. De moderne imker werkt met
20. Een kastimker tracht meestal een te voorkomen.
21. Na de eitoestand spreekt men van de toestand.
22. We willen allen gaarne goed zijn.

e r a r a r e f r k e n u v m z
h r a a i i e r n t k e n v m z
e r a a i i e r n t k e n v m z
h r g g e i l a l o e f e n n m g m l
c r g g e i l a l o e f e n n m g m l
a e r t d i i c o e f e n n m g m l
h e r r e t b t s c l j l a l o e f
r e r e r a e b f t t e o t g n d t
e n r k n e n d n o n e n p n e s z
m i j w w i j w u u e s

SPEURBIJTJES

f 1,50 per 20 woorden, elke 4 woorden meer 30 cent, bij vooruitbetaling. Giro: 27772, Bijenhuis, Wageningen. Inzenden vóór de 20e der maand.

TE KOOP: Raathoning, Heide- en Zomerslengerhoning. Bij: C. VAN HOLLAND, Ruigeveen 8, Veenendaal.

TE KOOP: Jaargang Ambrosius, boeken van Joustra, Cancrinus, Minderhoud. 1 W.B.C. kast. A. BRUMMEL, Imker, Doornspijk.

BESTEL NU! Nieuwe Bijenkorven à f 4,— t.m. Januari 5% korting. J. J. SPRONK, B 133, Beesd, Tel. 33.

GEVRAAGD: Kolbtoestel, in goede staat. JOS. VAN ALSENOY, Kerkstraat 130, Hoevenen, België.

INBINDEN van Uw jaargangen Maandschrift voor Bijenteelt door ADO, Bilthoven, Telefoon 2245. Degelijk en net werk tegen billijke prijs.

DOOR STIJGENDE OMZET hebben wij te weinig Zomerhoning. Voor goede honing van fruitbl., paardebloem, gemengd veldbl., korenbl. enz. betalen wij f 1,60 per kg. Aanbieding aan BIJENSTAND DE KOERSHOF, Diepenveen, Tel. 337.

BIJENVRIENDEN: 1952 was het vierde jaar dat ik mijn bedrijfsmethode in praktijk bracht, zonder één mislukking.

Honderden bijenkasten keerden ook deze herfst van de heide terug zonder de honingkamers in gebruik te hebben gehad. Zelf win ik kasten vol raathoning op deze dracht. Hoe komt dat?!!

Het kost U niet veel om dit te weten te komen. Na ontvangst van 't luttele bedrag van f 1,— ontvangt U mijn volledige bedrijfsmethode franco per post.

Doe als vele honderden Sportvrienden en bestel NU. Want NU is het de juiste tijd om U voor te bereiden op de komende zomer.

A. J. ZWINENBERG, Volmolenweg 38, Eerbeek.

Wij leveren alle Bijenteelt artikelen tegen de laagste prijs

GROTE VOORRAAD
VOORDELIJST ADRES

Onze kunstraat is de beste die er te krijgen is.

Zend al Uw was aan ons ter verwerking tot kunstraat. Ook voor verlotingen kunt U het best bij ons terecht.

Vraagt onze Prijscurant.

H. T. VAN DAM - BIJENPARK
JUBBEGA (Fr.)

WIJ BETALEN DE HOOGSTE PRIJZEN
VOOR AL UW HONINGSOORTEN!!!

Ook zijn wij koper van Ruwe- en zuivere Was.

Voor de fijnste kunstraat en loondraaien is Uw adres:

JASPER'S BIJENPARK - Heerenveen

ALS U GEEN HONING MEER HEBT

voor Uw vaste klanten, leveren wij U gaarne een of meer dozen met 24 flacons (met of zonder ons etiket) of een of meer bussen met 25 kg honing. Vraagt U bij voorkomende gelegenheid onze voorwaarden even aan?

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Inhoud 1952

Bedrijfsmethoden

Methode Baas	8—34—182
Aalster Bedrijfsmethode	40—57—70—98
Kunstmatige verwarming	186

Bedrijfsraad

Verslag	29—119
---------------	--------

Bespuittingsgevaar

Fruitteelt en -of contra- bijenteelt	36
Bestrijding van koolzaadparasieten	37
Sputwachters	102
Besputtingen N.O.P.	183

Bijenveredeling, koninginneteelt

Koninginneteelt in de Kennemerduinen	150
Onze bevruchtungsstations	184
Een doelmatig bevruchtungskastje	197

Bijenvoeding

De suikerprijs	28
Suikerlevering	128
Bijenteelt en bijenvoeding	152

Bijenweide

Bijen in de boomgaarden	18
Vruchtvorming zonder bestuiving?	19
Waar vind ik dracht?	35
Verhuur van bijenvolken	115

Bijenwoningen en gereedschappen

Een „ideaal-combinatie“	156
Zelf een waspers maken	168

Bijenziekten en -vijanden

Mijtziekte	6—26—67—90—139
------------------	----------------

Geschiedenis

Bijenteelt in vroeger dagen	179
-----------------------------------	-----

Honinghandel en honingprijs

Honingprijsen en honinghandel	3
Hoe maken we de bijenteelt weer gezond?	50—76—178
Rapport honingcommissie	51
Honingbehandeling	72—88—104
Honing vrij van O.B.	114
Moet er geld bij?	162
Britse Nationale Honingtentoonstelling	180

Reizen met de bijen

Vervoer van bijenvolken per spoor	42
---	----

Vereniging

Toekenning eremedailles	10
Officiële mededelingen	11 e.v.
Imkersdag en honingtentoonstelling	52 e.v.
Jeugdleden	82—119
Afdelingsberichten	5 e.v.
Onze collectieve verzekering	194

Vaste rubrieken

Voor de groentjes van ons Groentje	1 e.v.
Ingezonden	2 e.v.
Boekbespreking	2 e.v.
Documentatie	10 e.v.
Vragenrubriek	11 e.v.
Uit de Jaagkieps	12 e.v.
De lezer schrijft	22 e.v.

De lezer antwoord	115
Korte berichten	29 e.v.

Andere bijdragen

Congres-indrukken	4—20—83—188
Bijen-physisca	118
Voor onze imkersvrouwen	195
Het honingjaar 1952	198

Dat vogelnestje in Uw tuin . . .

kost de vogels, die het bouwden, veel moeite en tijd. Als U eens een „kunstnest” voor ze bouwde, konden ze zich al die moeite en tijd besparen. Maar als U het probeert, bemerkt U, dat ze zich van uw goede bedoelingen niets aantrekken. Waarom niet?

In de paartijd ontwaakt in de vogels een serie elkaar opvolgende aandriften, die de een na de ander **moeten** worden uitgeleefd. Ze beginnen te zingen, ze paren, ze bouwen een nest, ze leggen eieren enz. Op een bepaald ogenblik **moeten** ze zingen, **moeten** ze een nest bouwen enz.

Ook bij onze bijen bestaat zo'n opeenvolging van aandriften die **moeten** worden uitgeleefd, de broeddrift, de haaldrift, de bouwdrift, de voortplantingsdrift.

De grote Zwitser Dr. U. Kramer, kenner van het driftleven van de bijen bij uitstek, zei zeer terecht:

Het groeiende bijenvolk moet bouwen!

Een bijenvolk, dat we geen gelegenheid geven zijn bouwdrift uit te leven, kunnen we vergelijken met een mens die geen gelegenheid krijgt zijn gaven en talenten te gebruiken; dat maakt iets in hem kapot en stuurt zijn verdere ontwikkeling in de war. Neem daarom een voorbeeld aan de korfimer en laat uw volken bouwen.

Wanneer kunstraat geven?

Als U in het voorjaar aan de randen van de cellen witte randjes ziet verschijnen is de bouwdrift ontwaakt, dat is de juiste tijd.

Waar kunstraat geven?

Niet in, maar onmiddellijk naast het broednest. Bij elke zending kunstraat sluiten wij een handleiding in, waarin U precies wordt verteld hoe U onberispelijk uitgebouwde raten krijgt.

Hoeveel kunstraten geven?

U hoeft niet te overdrijven. Als U ieder volk drie nieuwe raten laat bouwen hebt U in drie jaar tijd de raten van een broedbak reeds vernieuwd en verjongd.

Wat kost me dat?

Als U de oude raten opzendt een cent of 5 per vel kunstraat.

Nog een vriendelijk verzoek: U bewijst ons een grote dienst door nu reeds uw bestelling op te geven. Ons personeel kan dan regelmatig doorwerken en is in de zomermaanden minder overbelast. Dank voor uw medewerking!

Kunstraat, per kg ongeveer 18 vel simplex-broedkamermaat of 28 vel simplex honingkamermaat, per kg f 6,50

Simplex broedramen, per stuk f 0,20

Simplex honingkamerramen, per stuk . . . f 0,19½

Raampjesdraad per klos van 500 gram

f 2,60; 200 gram f 1,15; 100 gram

f 0,60; 30 gram f 0,35

Gaatjespriem f 1,10

Gaatjesapparaat om gaatjes te maken

voor het draden van de raampjes, met

afstandbeugel f 4,25, zonder afstand-

beugel f 3,75

Metalen oogjes, kunnen met het gaatjes-

apparaat in de gaatjes worden aange-

bracht om te voorkomen dat de draad

in het hout insnijdt, per 100 f 0,30

Spoorwielletje voor het bevestigen van de

draden in de kunstraat f 1,50

Gietlampje om de kunstraat aan het

raampje vast te gieten met was . . . f 4,—

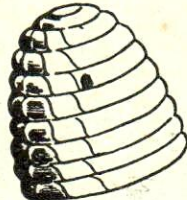
Spleetopener om de kunstraat in de zaag-

spleet van de toplat te krijgen f 0,75

Al onze prijzen zijn vrijblijvend

Tel. 2863

Giro 1171

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Druk : N.V. Uitgevers Mij De Gelderlander - Nijmegen